

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	529 Naantali	Täyttämispvm	24.05.2024
Kaavan nimi	Herrankukkaron asemakaavan muutos		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	26.02.2024
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	4,3337	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisen tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	4,3337

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	4,3337	100,0	3860	0,09	0,0000	980
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä	2,3872	55,1	3660	0,15	0,5330	780
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä	1,9465	44,9	200	0,01	-0,5330	200
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnt

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	4,3337	100,0	3860	0,09	0,0000	980
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä	2,3872	55,1	3660	0,15	0,5330	780
R-1	0,0880	3,7	350	0,40	0,0880	350
RM	2,2992	96,3	3310	0,14	0,4450	430
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä	1,9465	44,9	200	0,01	-0,5330	200
MY	1,9465	100,0	200	0,01	-0,5330	200
W yhteensä						

NAANTALIN KAUPUNKI

HERRANKUKKARON ASEMAKAAVAN MUUTOS

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

7.2.2023 9.6.2023 24.11.2023 24.5.2024

Nosto Consulting Oy

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma kuvaa asemakaavan tavoitteet sekä sen, miten laa- timis- ja suunnittelumenettely etenee. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sisältää myös perustiedot kaava-alueest

1. Suunnittelualue

Suunnittelualue sijaitsee Naantalin Rymättylässä Kirveenrauman salmen rannalla, Airismaan saaren pohjoisosassa, noin 5 km Rymättylän taajama-keskuksesta kaakkoon. Suunnittelualueelta on matkaa Naantalin kaupunki-keskukseen noin 25 km. Asemakaavan muutos koskee voimassa olevan asemakaavan matkailua palvelevien rakennusten korttelia 1 sekä maa- ja metsätalousaluetta. Suunnittelualue rajautuu pohjoisessa Kirveenrauman salmeen, lännessä ja etelässä maa- ja metsätalousalueeseen ja idässä vesialueeseen sekä loma-asuntojen korttelialueeseen.

Suunnittelualueen pinta-ala on noin 4,3 hehtaaria.

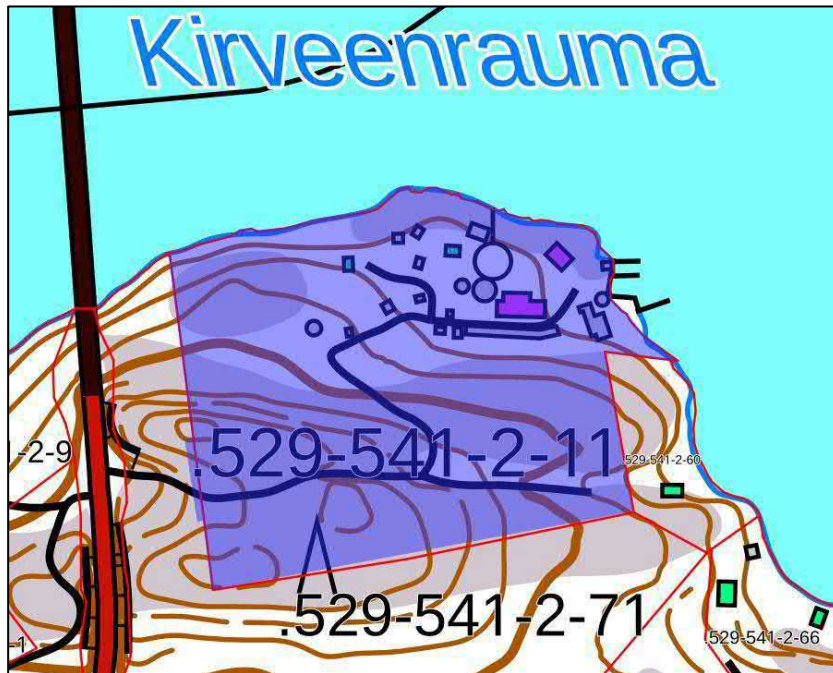
Suunnittelualue on yksityisomistuksessa (Herrankukkaro Oy).

Suunnittelualueen suurpiirteinen sijainti kartalla:

Lähde: Maanmittauslaitos, taustakarttasarja

Kaava-alueen ohjeellinen raja (rajattu sinisellä):

Lähde: Kiinteistötietopalvelu, maastokartta. ©MML

Kaava-alue ilmakuvasa (rajattu sinisellä):

Lähde: Kiinteistötietopalvelu, ortokuva. ©MML

2. Suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet

2.1 Lähtökohdat

Luonnonympäristö

Suunnittelualue on pääosin havupuuvaltaista ja kallioista saariston metsämaata, jossa maaston korkeus vaihtelee merenpinnan tasolta noin 33 metriin. Suunnittelualue ei sijaitse arvokkaalla maisema-alueella.

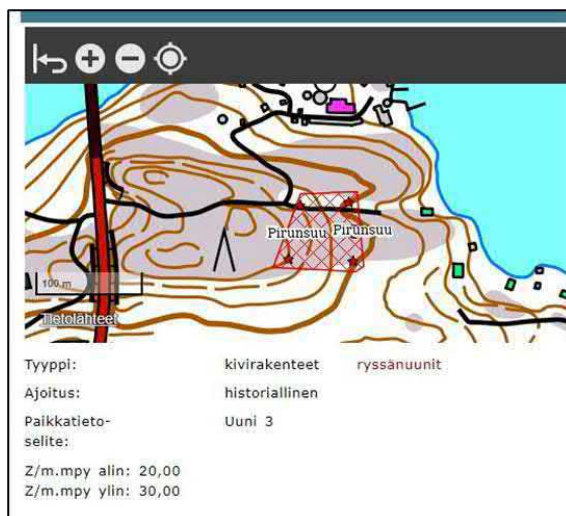
Suunnittelualueelta on aiempien asemakaavatöiden yhteydessä laadittu luontoselvitys 2006 (Suunnittelukeskus Oy), luontoselvitystä täydentävä liito-orava-, viitasammakko- ja lepakkoselvitys 2015 (Tmi Vespertilio) sekä maisemaselvitys 2010 (FCG). Suunnittelualueelta on käsillä olevan asemakaavatyön yhteydessä laadittu lisäksi luontotyyppi-, kasvillisuus- ja pesimälinnustoselvitys 30.9.2022 (Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy).

Rakennettu ympäristö

Suunnittelualueella sijaitsee pääosin hirsirakenteisia Herrankukkaron matkailualueen yritystoimintaa palvelevia tiloja sekä sauna- ja majoitusrakennuksia. Voimassa olevan asemakaavan mukainen rakennusoikeus suunnittelualueen korttelissa 1 on yhteensä 2 880 k-m².

Muinisjäänökset

Suunnittelualueella sijaitsee kiinteä muinajäänös *Pirunsuu* (1000004204), joka käsittää yhteensä viisi ryssänuunia. Kohde sijaitsee Kirveenrauman salmen etelärannalla sijaitsevalla kalliolla Pirunsuun solan pohjois- ja eteläreunalla itään viettävällä kalliolla. Uunit ovat aikoinaan hajooneet, mutta niiden rakenne on vielä havaittavissa (Kulttuuriympäristön palveluikkuna, Kyppi).

Lähde: Kulttuuriympäristön palveluikkuna. ©Museovirasto

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päätöksellä valtioneuvosto korvasi valtioneuvoston vuonna 2000 tekemän ja 2008 tarkistaman päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Päätös tuli voimaan 1.4.2018. Alueidenkäyttötavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä kaavoituksessa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet käsittelevät seuraavia kokonaisuuksia:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

joista kaavahanketta koskevat ainakin seuraavat:

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

- Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta
- Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä
- Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä ja viheralueverkoston jatkuvuudesta

Varsinais-Suomen maakuntakaava

Ympäristöministeriö on vahvistanut 20.3.2013 Varsinais-Suomen maakuntakaavan. Suunnittelualue on Varsinais-Suomen maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on erityisiä matkailun ja virkistyksen kehittämistarpeita (MRV) ja suunnittelualueelle on osoitettu retkeily- ja matkailutoimintojen kohde (r 602). Suunnittelualue kuuluu lisäksi saariston rengastiehen tukeutuvaan kehittämisvyöhykkeeseen. Suunnittelualueelle on osoitettu muinaisjäännöskohde/alue (sm 3746) sekä osin vesiliikenteen yhteystarve.

Ote Varsinais-Suomen maakuntakaavasta:

Suunnittelualueen suurpiirteinen sijainti Varsinais-Suomen maakuntakaavassa.

Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaava

Varsinais-Suomen liiton maakuntavaltuusto hyväksyi kokouksessaan 14.6.2021 luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan ja maakuntahallitus on päätöksellään 13.9.2021 maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n mukaisesti määrännyt kaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Suunnittelualue on vaihemaakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on erityisiä matkailun ja virkistysten kehittämistarpeita (MRV) ja alueelle on osoitettu retkeily- ja matkailutoimintojen kohde (r). Suunnittelualue on lisäksi matkailun, retkeilyn ja virkistysten kehittämisen kohdealuetta. Suunnittelualueen eteläpuolelle on osoitettu ohjeellinen ulkoilureitti.

Voimassa oleva vaihemaakuntakaava kumoaa ja korvaa voimassa olevan maakuntakaavan V, R, S, M, MRV-aluevaraus- ja v, r, s-kohdemerkinnät.

Ote vaihemaakuntakaavasta:

Suunnittelualueen suurpiirteinen sijainti luonnonarvojen ja -varojen maakuntakaavassa.

Taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaava

Maakuntavaltuusto hyväksyi kokouksessaan 11.6.2018 Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavan. Kaava on tullut voimaan korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 6.7.2020. Kaava-alueen pohjoispuolelle on osoitettu vesiliikenteen yhteystarve.

Ote vaihemaakuntakaavasta:

Suunnittelualan suurpiirteinen sijainti taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavassa.

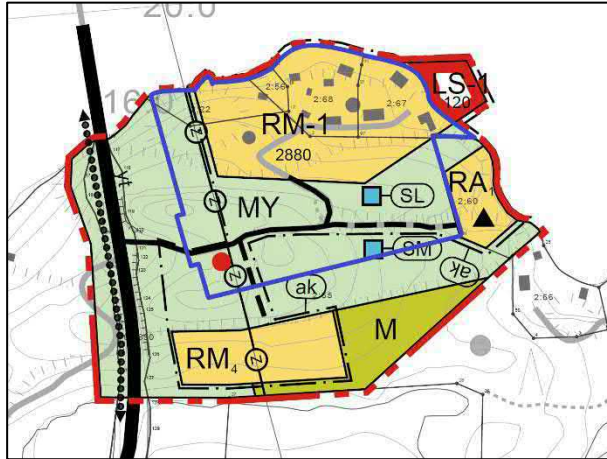
Yleiskaava

Suunnittelualueella on voimassa Naantalin kaupunginvaltuuston 12.12.2011 hyväksymä ja 10.10.2014 voimaan tullut Airismaa-Aasla osayleiskaavan laajennus ja tarkistus. Suunnittelualue on osayleiskaavassa osoitettu matkailupalvelujen alueeksi (RM-1) sekä maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Pääosa suunnittelualueesta on osoitettu asemakaavoitettavaksi alueeksi. Suunnittelualueelle on osoitettu luonnonsuojelukohde (SL), muinaismuistokohde (SM), yksityistie, ohjeellinen tieyhteys, sähkölinja sekä varastointialue.

Osayleiskaavan merkitty sähkölinja (--Z--) on poistettu alueelta kaavan voimaan tulon jälkeen.

Yleiskaavassa suunnittelualueelle on osoitettu rakennusoikeutta yhteensä 2 880 kerrosneliometriä sekä erikseen yksilöimätön varastointialue.

Ote suunnittelualueella voimassa olevasta yleiskaavasta, jossa suunnittelualueen ohjeellinen raja on sinisellä:

RM-1

MATKAILUPALVELUJEN ALUE.

Alueelle saa sijoittaa matkailu- ja virkistyspalvelujen liiketoimintaan liittyviä kokoontumis-, koulutus- ja majoitustiloja sekä toiminnan edellyttämiä sauna- ja huoltorakennuksia seuraavasti:
majoitustiloja enintään yhteensä 1900 k-m²
kokoontumis- ja koulutustiloja enintään yhteensä 600 k-m²
huoltotiloja enintään yhteensä 180 k-m²
saunarakennuksia enintään yhteensä 200 k-m²
Rakennusten suurin sallittu kerrosluku on kaksi (II).
Alueelle saa sijoittaa enintään 60 autopaikkaa henkilöautoille.

Alueen asemakaavoituksessa tulee huolehtia siitä, että rakennusten sijoittelulla luodaan suojaisia ulko-oleskelutiloja.

MY

**MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE,
JOLLA ON ERITYISIÄ YMPÄRISTÖARVOJA.**

Alueella on maisema- ja luonnonarvoja.

Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:n mukaista maisematyö lupaa.

Alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Alueella ei ole rakennusoikeutta.

SL

LUONNONSUOJELUKOHDE.

Merkinnällä on osoitettu osayleiskaavan luontonselvityksen perusteella vaikunnallisesti vaarantunut uhanalainen luontokohde.

SM

MUINAISMUISTOKOHDE.

Muinaismuistolain (295/63) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös.

Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevat toimenpiteet ja maankäyttösuunnitelmat on lähetettävä maakuntamuseoon lausuntoa varten.

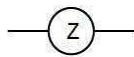
Merkinnällä on osoitettu kohde sm 3746 Pirunsuu.

Kohde sijaitsee kallioalueen itärinteellä, kallioiden välissä olevan kapean solamuodostuman molemmin puolin.

ak

ASEMAKAAVOITETTAVAKSI TARKOITETTU ALUE.**YKSITYISTIE.****OHJEELLINEN TIEYHTEYS.**

Mikäli olemassa olevalle tielle suunnitellaan parannustoimenpiteitä, on suunnittelussa huomioitava ympäristö- ja muinaisjäänösarvot ja hankkeista on pyydettävä maakuntamuseon lausunto.

SÄHKÖLINJA.

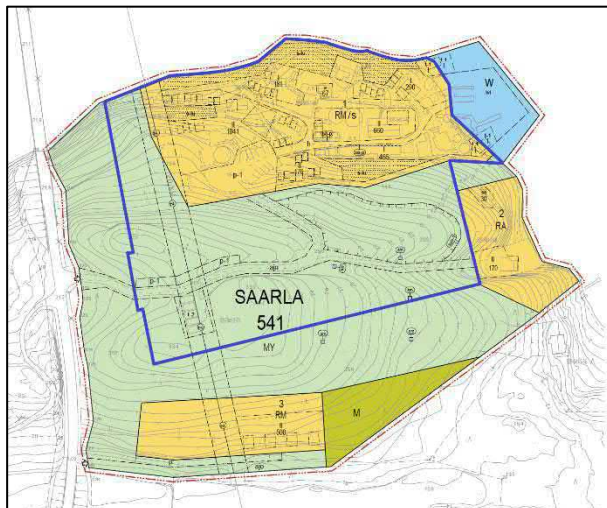
VARASTOINTIALUE.

Kohteessa sallitaan RM-alueen toimintaan liittyvä varastointi.
Alueen tarkka sijainti ja laajuus määritellään asemakaavoituksella.
Alueen tulee olla näkösuojattu ja ulkoilmeltaan ympäristöönsä sopeutuva.

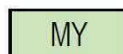
Asemakaava

Suunnittelualueella on voimassa Naantalin kaupunginvaltuuston 8.2.2016 hyväksymä ja 21.3.2016 voimaan tullut Herrankukkaron asemakaava, jossa suunnittelualue on osoitettu matkailua palvelevien rakennusten korttelialueeksi (RM/s) sekä maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Suunnittelualueelle on osoitettu kulttuurihistoriallisesti ja ympäristön kannalta arvokas rakennus (sr), rakennusala, jolle saa sijoittaa vesialueeseen kuuluvia puurakenteisia venevajoja (t-1), varastoinnille varattu alueen osa (t-2), alueen osa, jolla ympäristö tulee säilyttää luonnontilaisena (s-lu), ajoyhteys (ajo), korttelialueen sisäisen huoltoliikenteen yhteys (h), sähkölinjaa varten varattu alueen osa, suojeltava alueen osa (luo-1), kiinteä munaisjäännös (sm), alueen ominaispiirteisiin kuuluva säilytettävä puupinojulkisivu (sä-p) sekä pysäköimispaikka (p-1).

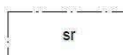
Ote voimassa olevasta asemakaavasta, jossa suunnittelualueen ohjeellinen rajaus sinisellä:

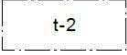
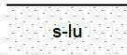

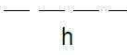
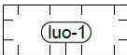

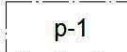
Matkailua palvelevien rakennusten korttelialue.
Alueelle saa sijoittaa majoitus- ja kokoustiloja sekä toiminnan edellyttämiä huolto- ja saunarakennuksia.
Lisärakentamisessa tulee ottaa huomioon alueen erityispiirteet.

Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.
Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL 128§:n mukaista maisematyölupaa.

Kulttuurihistoriallisesti ja ympäristön kannalta arvokas rakennus. Rakennusta tai sen osaa ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus-, muutos- tai lisärakentamistyötä, jotka heikentävät rakennuksen historiallisia arvoja. Korjaus- tai muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen ominaispiirteet säilyvät. Rakennukseen kohdistuvista korjaus- tai muutostöistä on pyydettävä maakuntamuseon lausunto.

	Rakennusala, jolle saa sijoittaa vesialueeseen (W) kuuluvia puurakenteisia venevajoja. Venevajan kattoharjan suurin sallittu korkeus on +7.0m merenpinnasta.
	Varastoinnille varattu alueen osa. Alueen tulee olla näkösuojattu ja ulkoilmeeltään ympäristöönsä sopeutuva.
	Alueen osa, jolla ympäristö tulee säilyttää luonnontilaisena.
	Ajoyhteys.
	Korttelialueen sisäisen huolto liikenteen yhteys, jonka sijainti on ohjeellinen. Huoltoyhteys ja siihen liittyvät rakennusalat tulee toteuttaa siten, että pelastus- ja sammutustoimet mahdollistuvat.
	Suojeltava alueen osa, jolla sijaitsee luonnonsuojelulain 47 §:n perusteella suojeltavaksi tarkoitettu uhanalaisen keltamataran esiintymisalue ja jolla ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, että kasvilajin elinympäristö heikentyy tai häviää. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaato tai muu näihin verrattava toimenpide on luvanvaraista siten kuin MRL 128§:ssä säädetään.
	Muinaismuistolain 2 §:n perusteella rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös, ryssänuuni. Muinaisjäänöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.
	Alueen ominaispiirteisiin kuuluva säilytettävä puupinojulkisivu. Puupinoa tulee ylläpitää siten, että sen osalta korttelin ominaispiirteet säilyvät.
	Pysäköimispaikka. Alueella tulee säilyttää sen merkittävä puusto sekä avokallio.

Rakennusjärjestys

Naantalin kaupungin rakennusjärjestys on tullut voimaan 1.1.2012.

Kaavan pohjakartta

Asemakaavan pohjakartta on Naantalin kaupungin ylläpitämä ja täyttää maankäyttö- ja rakennuslaissa asemakaavan pohjakartalle asetetut vaatimukset.

2.2 Tavoite

Asemakaavamuutoksen tavoitteena on edesauttaa alueen yritystoiminnan kehittämistä laajentamalla matkailua palvelevien rakennusten korttelia 1 (RM) hieman etelään ja länteen sekä osoittaa alueelle lisärakennusoikeutta majoituskapasiteetin kasvattamiseksi. Alueelta on poistettu maisemaa hallitseva ja rakentamista rajoittava voimalinja, joka mahdollistaa lisärakennusoikeuden sijoittamisen alueelle. Voimalinja sijaitsee nykyisin maakaapelina kaava-alueen ulkopuolella Luotojentien maantien vieressä.

Asemakaavamuutoksen tavoitteena on myös siirtää luontoauditorion rakennuspaikka alueen korkeimman kohdan läheisyyteen luonto- ja maisema-arvot huomioiden.

Tavoitteena on, että kaupungille ei synny asemakaavamuutoksesta velvoitetta uuteen yhdyskuntarakentamiseen (esim. kadut, vesihuolto, yleiset alueet).

2.3 Kaavamuutoksen vaikuttavuus

Toteutuessaan asemakaavan muutoksella ei arvioida olevan valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä vaikutuksia. Kaavamuutoksen ei arvioida olevan myöskään valtion viranomaisen toteuttamisvelvollisuuden kannalta tärkeä.

2.4 Maankäyttösopimus

Kaavamuutosalue on kokonaan yksityisomistuksessa. Naantalin kaupunki ja maaomistaja ovat allekirjoittaneet sopimuksen kaavoituksen käynnistämiseksi. Käynnistämissopimuksessa on todettu, että kaupungin ja maanomistajan välillä laaditaan erikseen maankäyttö- ja rakennuslain mukainen maankäyttösopimus asemakaavaluonnoksen valmisteluvaiheen jälkeen.

2.5 Selvitykset

Kaavamuutosta laadittaessa työstetään rinnakkain sekä kaavakarttaa että kaavaselistusta. Kaavamuutoksen tulee perustua kaavoituksen kannalta riittäviin selvityksiin ja asiantuntijoiden lausuntoihin, joiden perusteella voidaan arvioida kaavan toteuttamisen vaikutuksia. Kaavamuutoksen keskeisimmät vaikutukset arvioidaan nykytilanteeseen verrattuna.

Suunnittelualueelle laaditaan kaavatyön aikana:

- nykytilanneselvitys

Suunnittelualueelta on laadittu:

- luontotyyppit-, kasvillisuus- ja pesimälinnustoseselvitys (Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy 2022)

Suunnittelualueelta on laadittu Airismaa-Aaslan osayleiskaavatyön yhteydessä:

- maisemaselvitys (FCG, 2010)
- liikenneselvitys (FCG, 2010)
- meluselvitys (FCG, 2011)

Suunnittelualueelta on laadittu aiemman asemakaavoituksen yhteydessä:

- luontoselvitys (Suunnittelukeskus Oy, 2006)
- luontoselvitystä täydentävä lepakko-, liito-orava- ja viitasammakko- selvitys (Tmi Vespertilio, 2015)

- suunnittelualueella sijaitsevien muinaisjäännösten GPS-koordinaatit on tarkistettu 2015 (Varsinais-Suomen maakuntamuseo)
- osayleiskaavatyön meluselvitystä on täydennetty melumallinnuksella edellisen asemakaavatyön kaavaehdotusvaiheessa

Mahdollisten muiden lisäselvitysten tarvetta tarkastellaan kaavatyön aikana.

2.6 Arvioitavat vaikutukset

Kaavaa arvioidaan seuraavien ominaisuuksien osalta:

- vaikutus yhdyskuntarakenteeseen ja palveluihin
- vaikutukset liikenneverkkoon ja liikenneturvallisuuteen
- vaikutukset elinkeinoelämään ja talouteen
- vaikutukset elinympäristöön
- vaikutukset rakennettuun ympäristöön
- vaikutukset luonnonympäristöön ja virkistysalueisiin

Lopullinen arviointi esitetään kaavaehdotuksen selostusosassa.

3. Osalliset

Osallisia ovat kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa kaava koskee.

Suunnittelutyön osallisia ovat ainakin:

- suunnittelualueen maanomistajat, naapurikiinteistöjen maanomistajat sekä mahdolliset vuokra-alueen haltijat
- lähialueen asukkaat
- alueella toimivat yhdistykset ja järjestöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään
- Naantalin kaupungin asianosaiset toimialat, joiden toimialaa hanke koskee
- viranomaiset: Varsinais-Suomen liitto, Varsinais-Suomen ELY-keskus, Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo
- Varsinais-Suomen hyvinvointialue (pelastuslaitos)
- Naantalin Energia Oy
- Naantalin vesihuoltolaitos
- Caruna Oy
- Fingrid Oy
- DNA Oyj

4. Kaavatyön vaiheet ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Kaavoituksen käynnistyminen

Asemakaavatyö on kuulutettu vireille vuoden 2021 kaavoituskatsauksen yhteydessä.

Suunnittelualan maanomistaja on tehnyt Naantalın kaupungin kanssa sopimuksen kaavoituksen käynnistämisestä.

Helmikuu 2023: Kaavan laatija laatii osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS), jota täydennetään tarvittaessa kaavatyön aikana. OAS on nähtävillä koko kaavatyön ajan.

Valmistelu- eli luonnosvaihe

Kesäkuu 2023: Kaavan laatija laatii kaavaluonnoksen, jonka Naantalın kaupungin tekninen lautakunta käsittelee.

Luonnos asetetaan nähtäville 30 vuorokauden ajaksi, jolloin osallisilla on mahdollisuus suullisen tai kirjallisen mielipiteen jättämiseen kaavaluonnoksesta. Nähtävilläolosta kuulutetaan kaupungin kotisivuilla ja ilmoitustaululla sekä Rannikkoseudussa.

Kaavaluonnoksesta järjestetään nähtävilläoloaikana yleisötilaisuus suunnittelualueella.

Kaavaluonnoksesta pyydetään tarvittavat viranomaislausunnot ja lautakuntien lausunnot.

Ehdotusvaihe

Joulukuu 2023: Kaavaluonnoksen ja siitä saadun palautteen pohjalta laaditaan kaavaehdotus sekä asemakaavan selostus.

Tarvittaessa laadittuja selvityksiä tarkennetaan.

Tekninen lautakunta ja kaupunginhallituksen konsernijaosto käsittelevät kaavaehdotuksen, jonka kaupunginhallitus hyväksyy ja asettaa sen julkisesti nähtäville.

Kaavaehdotus on nähtävillä 30 päivää, jonka aikana kunnan jäsenillä ja osallisilla on oikeus tehdä kirjallinen muistutus ehdotuksesta (MRL 65 §; MRA 27 §). Nähtävillä olosta kuulutetaan kaupungin kotisivuilla ja ilmoitustaululla sekä Rannikkoseudussa.

Kaavaehdotuksesta pyydetään tarvittavat viran-
omaislausunnot ja lautakuntien lausunnot.

Hyväksymisvaihe

Kesäkuu 2024:

Kaupunginhallitus käsittelee tarkistetun kaavaehdo-
tuksen sekä vastineet jätettyihin muistutuksiin ja
lausuntoihin. Kaupunginhallitus esittää kaavaehdo-
tuksen kaupunginvaltuustolle, joka hyväksyy ase-
makaavan. Hyväksymistä koskevasta päätöksestä
voi valittaa Turun hallinto-oikeuteen.

5. Yhteystiedot

Kaavan laatimisesta hyväksymiskäsittelyvaiheeseen asti vastaa Nosto Con-
sulting Oy (y-tunnus 2343223-6).

Kaavan laatija:

dipl.ins. Pasi Lappalainen

puh. 0400 858 101, pasi.lappalainen@nostoconsulting.fi

suunnittelija, FM Päivi Leppänen

puh. 050 345 4005, paivi.leppanen@nostoconsulting.fi

Nosto Consulting Oy

Brahenkatu 7, 20100 Turku

Naantalin kaupunki:

kaupunginarkkitehti Kaisa Äijö

puh. 040 701 0610, kaisa.aijo@naantali.fi

kaavoitusarkkitehti Petri Laaksonen

puh. 044 417 1229, petri.laaksonen@naantali.fi

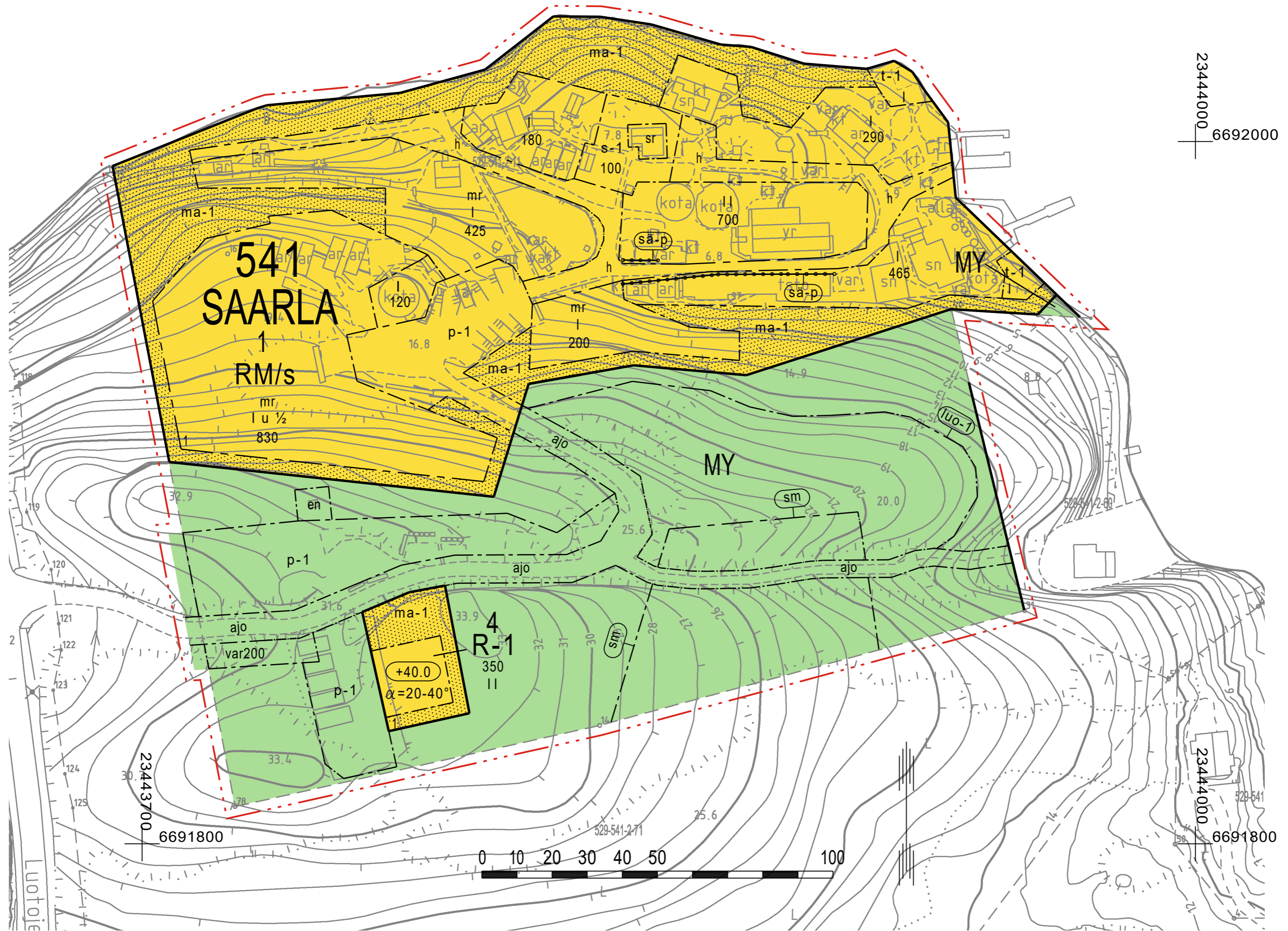
Asuminen ja ympäristö | kaupunkisuunnittelu | kaavoitus

Käsityöläiskatu 2, 21100 Naantali

6. Palaute osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä kaupungissa kaavaehdo-
tuksen valmistumiseen asti. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskevat
parannusehdotukset voi osoittaa edellä nimetyille henkilöille kaavoitustyön
aikana.

Nosto Consulting Oy

HERRANKUKKARON ASEMAKAAVAN MUUTOS

~~24.11.2023~~ 24.5.2024

1:1000

Asemakaavan muutos koskee:

Korttelia 1, maa- ja metsätalousaluetta.

Asemakaavan muutoksella muodostuu:

Korttelit 1 ja 4, maa- ja metsätalousaluetta.

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET

Loma- ja matkailualue.

Alueella sallitaan ainoastaan sellaiset louhintatyöt, jotka ovat välttämättömiä vaadittavien verkostojen rakentamista varten.

Matkailua palvelevien rakennusten korttelialue.

Alueelle saa sijoittaa majoitus- ja kokoustiloja sekä toiminnan edellyttämiä huolto- ja saunarakennuksia. Lisärakentamisessa tulee ottaa huomioon alueen ominaispiirteet. Alueen kokonaisrakennusoikeus on 3310 k-m². Kokonaisrakennusoikeudesta voidaan osoittaa majoitustiloja enintään 2260 k-m², saunatiloja enintään 270 k-m², kokoontumis- ja kokoustiloja enintään 600 k-m² ja huoltotiloja enintään 180 k-m².

Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.

Alueelle osoitettujen pysäköintialueiden toteuttamisessa tulee huomioida kalliomännikköalueiden merkitys alueen luonnonympäristöön ja maisemaan.

3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa-alueen raja.

Ohjeellinen tontin/rakennuspaikan raja.

541

Kylän numero.

SAA

Kylän nimi.

1

Korttelin numero.

1

Ohjeellisen tontin/rakennuspaikan numero.

830

Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

II

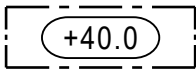
Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

I u ½

Murtoluku roomalaisen numeron jäljessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen suurimman kerroksen alasta saa ullaalla käyttää kerrosalaan luettavaksi tilaksi.

$\alpha = 20-40^\circ$

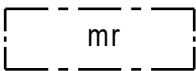
Kattokaltevuus.

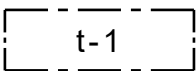
Rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema.

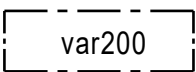
Rakennusala.

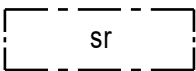
Rakennusala, jolle saa rakentaa majoitusrakennuksia. Majoitusrakennuksen suurin sallittu kerrosala on 70 m². Majoitusrakennuksessa saa olla korkeintaan kaksi majoittumiseen tarkoitettua huoneistoa.

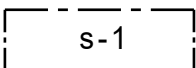
Rakennusala, jolle saa sijoittaa vesialueeseen (W) kuuluvia puurakenteisia venevajoja. Venevajan kattoharjan suurin sallittu korkeus on +7,0 m merenpinnasta (N2000).

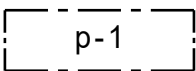
Rakennusala, jolle saa sijoittaa varistorakennuksen. Luku osoittaa rakennusoikeuden kerrosneliömetreinä.

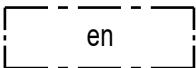
Kulttuurihistoriallisesti ja ympäristön kannalta arvokas rakennus. Rakennusta tai sen osaa ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus-, muutos- tai lisärakentamistöitä, jotka heikentävät rakennuksen historiallisia arvoja. Korjaus- tai muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen ominaispiirteet säilyvät. Rakennukseen kohdistuvista korjaus- ja muutostöistä on pyydettävä alueellisen vastuumuseon (Turun museokeskus) lausunto.

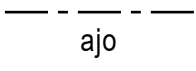
Paikallisesti merkittävä pihapiiri, joka tulee säilyttää. Uudisrakentaminen ja rakennuksissa suoritettavat korjaus- ja muutostöidenpiteet tulee toteuttaa siten, että pihapiirin maisemallinen ilme säilyy.

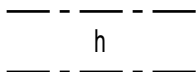
Pysäköintialue. Alueella tulee säilyttää merkittävät puut, kuitenkin määrällisesti vähintään puolet. Avokalliota ei saa louhia.

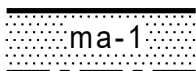
Puistomuuntamoa varten varattu alueen osa.

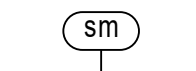
Ajoyhteys.

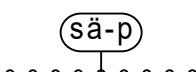
Alueen sisäiselle huoltoliikenteelle varattu alueen osa.

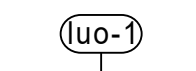
Maisemallisesti arvokas alue. Alueella tulee säilyttää saaristomaiseman kannalta arvokas puusto. Pensaskerroksen kasvillisuutta saa vähäisesti harventaa, jos se on avoimien näkymien kannalta tarpeen. Alueella tulee säilyttää metsän pohjakerroksen kasvillisuus. Alueella sallitaan tarpeelliset kulkureitit, joiden enimmäisleveys saa olla 1,5 metriä.

Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolailta rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös, ryssänuuni (Pirunsuu 1000004204). Muinaisjäänöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.

Alueen ominaispiirteisiin kuuluva säilytettävä puupinojulkisivu. Puupinoa tulee ylläpitää siten, että sen osalta korttelin ominaispiirteet säilyvät.

Suojeltava alueen osa, jolla sijaitsee luonnonsuojelulain (9/2023) 77 §:n perusteella suojeltavaksi tarkoitettu uhanalaisen keltamataran esiintymisalue, ja jolla ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, että kasvilajin elinympäristö heikentyy tai häviää.

YLEISET MÄÄRÄYKSET:

Maisema

Rakentamatta jäävät alueen osat, joita ei käytetä ajo- tai kävelyteinä, on säilytettävä luonnontilaisina.

Sähköverkko

MY-alueelle sekä kortteleihin 1 ja 4 saa sijoittaa tarvittavat puistomuuntamot. Muuntamon sekä sen huoltoyhteyden sijoittamisessa tulee huomioida maiseman erityispiirteet.

Rakennusoikeus ja rakentamistapa

Rakennusaloilla saa toteuttaa osoitetun rakennusoikeuden lisäksi kevyitä puurakenteisia piharakenteita ja pihapiirejä rajaavia rakennelmia. Piharakenteiden ja rakennelmien pinta-ala ei saa ylittää $\frac{1}{3}$ rakennusoikeudesta. Rakennelmien korkeus ei saa ylittää +3,5 m viereisen pihan korkeudesta.

Rakennusten arkkitehtuurin tulee ilmentää saariston elämää, luontoa ja rakennusperinteitä.

Alueen ominaispiirteitä, kuten puurakentaminen perinnemenetelmin, hirsirakentaminen, halkopinot osana rakennusten julkisivua ja pihapiirejä rajaavina elementteinä sekä kevyet puurakenteet ja rakennelmat osana pihapiirejä, tulee säilyttää ja mahdollisuuksien mukaan vahvistaa. Korttelin ominaispiirteet on otettava huomioon rakennuksiin ja muuhun ympäristöön vaikuttavien toimien suunnittelussa ja toteuttamisessa. Uudisrakentamisen tulee arkkitehtuuriltaan, kattomuodoltaan ja sijainniltaan sopeutua muuhun rakennuskantaan sekä luonnonympäristöön.

Uudisrakentamisen tulee sijoittua olevan rakennuskannan yhteyteen tai sen lähetyville sitä täydentämään siten, että alue tiivistyy yhtenäisesti.

Rakennusten perustamistavan tulee olla sellainen, että vältetään tarpeetonta maanpinnan muokkausta. Rakennuksen perustuksena tulee käyttää pilariperustusta ilman sokkelimuuria.

Pysäköintialueilla ja kulkureiteillä tulee käyttää vettä läpäisevää pintamateriaalia.

Autopaikat

Autopaikkoja tulee varata seuraavasti:

- 1 ap/ 5 majoituspaikkaa
- 1 ap/ 3 työpaikkaa

Autopaikkoja saa sijoittaa maa- ja metsätalousalueelle osoitetuille pysäköintialueille. Kortteliin 1 saa sijoittaa enintään 60 henkilöautopaikkaa.

Vesihuolto sekä alueiden hoitovastuu

Alueen vesihuollon järjestämisestä, yleisten alueiden toteuttamisesta ja kunnossapidosta sekä ajoyhteyksien järjestämisestä vastaa kiinteistön omistaja.

Palo- ja henkilöturvallisuus

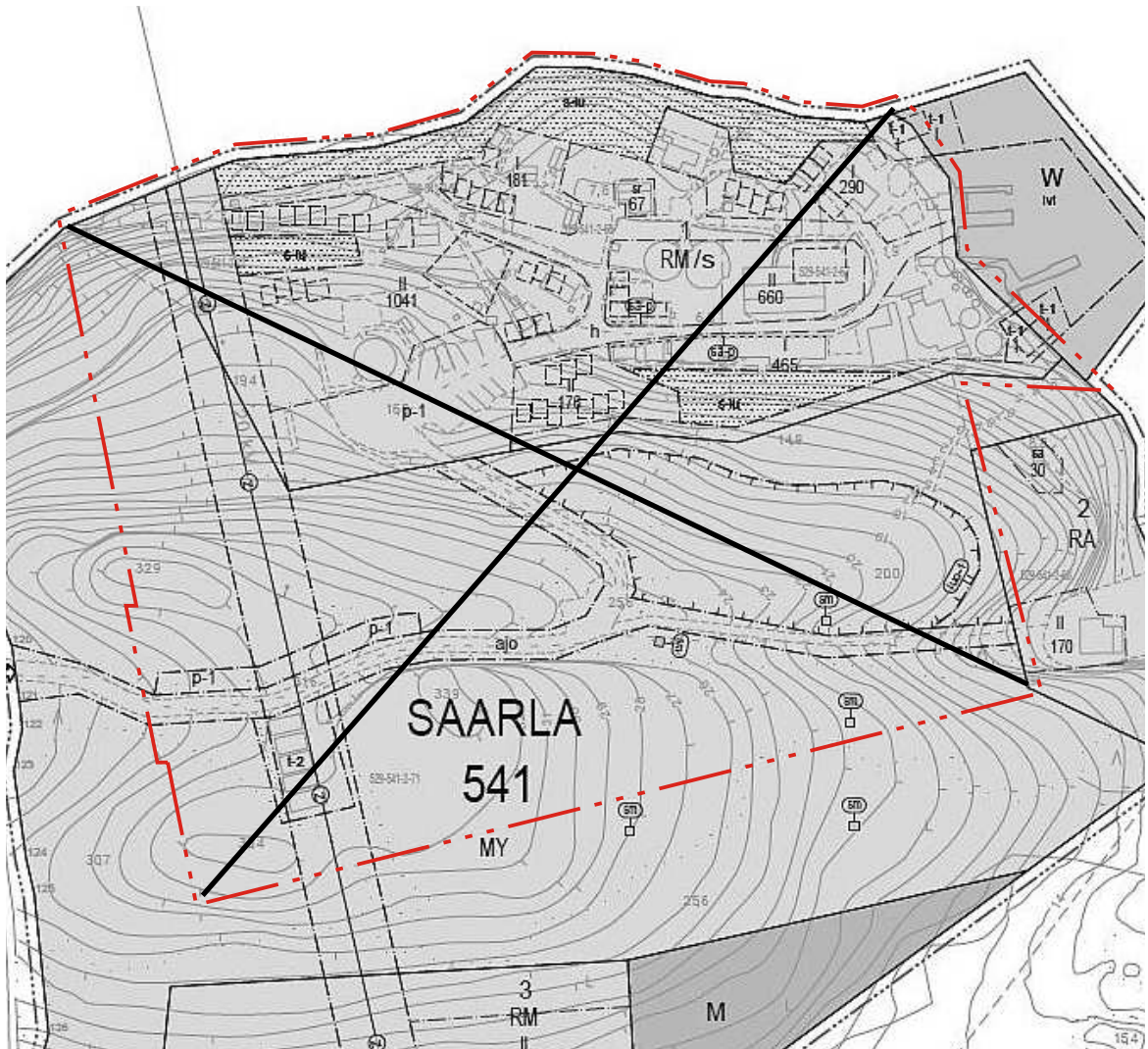
Alueelle tulee laatia pätevän asiantuntijan laatima rakennustapaohje. Ohje on liitettävä rakennuslupa-asiakirjoihin. Ohjeessa määritetään palotekniset rakennusryhmät. Ohjeessa on esitettävä kohteiden saavutettavuus pelastustoimen toiminnan osalta.

Pohjakartta täyttää asemakaavan pohjakartalle asetetut vaatimukset
Tuomas Lindholm, maankäyttöpäällikkö

Poistuva kaava (1:4000).

3 metriä kaava-alueen ulkopuolella oleva viiva, jota otsakkeessa mainittu kaavanmuutos koskee ja jolta aiemmat kaavamerkinnot ja -määräykset poistuvat.

<p>NAANTALIN KAUPUNKI HERRANKUKKARON ASEMAKAAVAN MUUTOS</p>	<p>Nähtävillä: 15.3 - 15.4.2024 Hyväksytty: _____.2024 § ____ Tullut voimaan: _____.2024</p>
<p> NOSTO Consulting</p> <p>Nosto Consulting Oy Brahenskatu 7, 20100 Turku www.nostoconsulting.fi puh. 0400 858 101</p> <p>Päiväys:</p>	<p>Työnumero, versio 1:1000 YSK 363-AK2112</p> <p>Tiedosto: Naantali_Herrankukkaron_AKM_ver07_hyvakysynta.dwg</p>
<p>Turussa 24.5.2024</p>	<p>Pasi Lappalainen, dipl.ins. YKS 742</p>

HERRANKUKKARON ASEMAKAAVAMUUTOS: LUONTOTYYPIT, KASVILLISUUS JA PESIMÄLINNUS

FM (biologi) Turkka Korvenpää
Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
30.9.2022

Sisällys:

1. JOHDANTO	3
2. LUONTOTYYPPI- JA KASVILLISUUSKARTOITUS.....	3
2.1 Menetelmät	3
2.2 Luontotyyppien ja kasvillisuuden yleispiirteet	4
2.3 Kasvillisuuskuviot	5
3. PESIMÄLINNUSTO	13
3.1 Menetelmät	13
3.2 Tulokset ja niiden tulkinta	14
4. YHTEENVETO	15
5. KIRJALLISUUS	16

Kannen kuva: Vanhaa kalliomännikköä kasvillisuuskuviolla 4.

Pohjakartta ja ilmakuva: © Maanmittauslaitos 09/2022

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

1. JOHDANTO

Nosto Consulting Oy tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä Naantalalin Rymättylässä Airismaan saarella sijaitsevan Herrankukkaron asemakaava-alueen (kartta 1) luontotyyppi-, kasvillisuus- ja pesimälinnustokartoituksen. Pesimälinnustokartoituksen maastotyöt tehtiin touko-kesäkuussa ja luonto- sekä kasvillisuuskarttoituksen maastotyöt touko-heinäkuussa 2022. Työn suoritti FM (biologi) Turukka Korvenpää.

Kartta 1. Herrankukkaron sijainti.

2. LUONTOTYYPPI- JA KASVILLISUUSKARTOITUS

2.1 Menetelmät

Luontotyyppi- ja kasvillisuuskarttoitus perustuu 26.5., 21.6., 30.6. ja 12.7.2022 tehtyihin maastokäynteihin. Tausta-aineistoksi hankittiin Suomen Lajitietokeskuksesta tiedot alueelta

ennestään tunnetuista putkilokasvien, sammalten ja jäkälien esiintymistä. Työssä hyödynnettiin myös Maanmittauslaitoksen avointen aineistojen ilmakuvia.

Asemakaava-alue jaettiin kasvillisuuskuvioihin. Kuvioden rajauksessa käytettiin apuna GPS-laitetta ja ilmakuvia. Kustakin kuviosta laadittiin kuvaus. Kuvaus sisältää tietoa elävästä ja kuolleesta puustosta (mm. puuston ikä ja puulajikoostumus, pystylahopuun ja maapuuston määrä ja laatu), pensaskerroksesta sekä kenttä- ja pohjakerroksen kasvillisuudesta. Lisäksi määritettiin kunkin kuvion luontotyyppi. Tämä sisälsi mahdollisen luontodirektiivin luontotyyppin, uhanalaisen luontotyyppin ja metsätyypin määrittämisen sekä tiedon siitä, onko kyseessä metsälain erityisen tärkeä elinympäristö, vesilain suojaama pienvesi, luonnonsuojelulain suojaama luontotyyppi tai muuten luontoarvoiltaan merkittävä luontotyyppi. Myös kuvion edustavuus arvioitiin. Täydellisiä putkilokasvien tai sammalten lajiluetteloita ei laadittu, vaan työssä keskityttiin alueellisesti ja valtakunnallisesti uhanalaisten, silmälläpidettävien, harvinaisten tai muuten luontoarvoja osoittavien putkilokasvien ja sammalten etsimiseen.

2.2 Luontotyyppien ja kasvillisuuden yleispiirteet

Herrankukkaron alueella on laajoja karuja ja puustoltaan vanhoja kalliomänniköitä, joista lahopuu on kuitenkin pääosin aikoinaan kerätty pois. Uutta lahopuuta syntyy kalliomänniköissä hitaasti, joten sitä ei ole vielä ehtinyt kertyä paljoa. Alueella on kuitenkin mm. muutamia keloja. Maasto laskee jyrkkänä, osittain kallioisena rinteinä merenrantaan. Alarinteillä on paikoin sammaleisia, vanhoja tuoreen kankaan havumetsiä.

Rakennukset keskittyvät alueen koillis- ja pohjoisosaan merenrannalle ja rannan tuntumaan. Rakennetulle alueelle vievän sora-tien varrella lähellä kiinteistön länsirajaa on varastoalue.

Rannat ovat kallioisia ja kivikkoisia, eikä rantavedessä kasva juurikaan ruovikkoa tai muuta ilmaversoiskasvillisuutta. Pääosa rannoista on matkailutoiminnan käytössä.

Putkilokasvien ja sammalten lajimäärä on karusta kallioperästä ja maaston kallioisuudesta johtuen alhainen. Alueellisesti tai valtakunnallisesti uhanalaisia, silmälläpidettäviä, harvinaisia tai muuten huomionarvoisia lajeja (kuten huomionarvoisia perinnebiotooppikasveja) ei löytynyt, eikä niistä ole havaintoja Suomen Lajitietokeskuksen aineistoissakaan. Kalliomänniköissä kasvaa paikoitellen hohkasammalta (kuva 1), jonka levinneisyys painottuu Suomessa vahvasti Saaristomeren vanhoihin kalliomänniköihin. Heti mannerrannikolla laji harvinaistuu nopeasti. Alueelta löytyi myös vanhoilla männyillä kasvava männynkäpää (kuva 2).

Kuva 1. Hohkasammal muodostaa tiiviitä patjamaisia kasvustoja.

Kuva 2. Männynkääpä kasvaa vanhoilla männyillä.

2.3 Kasvillisuuskuviot

Asemakaavamuutosalue jaettiin 13 kasvillisuuskuvioon, jotka esitellään alla. Kuvionumerointi on esitetty kartoissa 2-3 ja kuvioiden luontotyyppi kartassa 4.

KUVIO 1 – KALLIOMÄNNIKKÖ

Edustavaa vanhaa kalliomännikköä, jonka puusto on melko tiheää (kuva 3). Joukossa on runsaasti kilpikaarnaisia, hitaasti kasvaneita pienikokoisia mäntyjä. Puusto on muuten

luonnontilaista, mutta lahopuu on kerätty pois, eikä sitä ole männikössä juuri lainkaan. Tavanomaiseen karujen kalliomänniköiden kasvistoon kuuluvat mm. puolukka, mustikka ja metsälauha. Kuviolla on paljon jäkäläistä kalliopintaa. Sammalista tavataan esim. kalliomänniköille tyypillisiä kangaskynsisammalta ja seinäsammalta.

Kuvio on luontodirektiivin luontotyyppiä boreaalinen luonnonmetsä (edustavuus merkittävä), vaikka lahopuun niukkuus laskeekin sen edustavuutta. Kyseessä on myös metsälain erityisen tärkeä elinympäristö sekä Metso-kriteerit (luokka I) täyttävä kalliometsä. Kalliometsät on Etelä-Suomessa silmälläpidettävä luontotyyppi.

Kuva 3. Vanhaa kalliomännikköä kasvillisuuskuviolla 1.

KUVIO 2 - KALLIOMÄNNIKKÖ

Edustavaa vanhaa kalliomännikköä (kuva 4), jossa kasvaa vanhoja, hitaasti kasvaneita, kilpikaarnaisia mäntyjä. Joukossa on myös nuorempaa mäntyä ja siellä täällä pienikokoisia kuusia ja koivuja sekä vähän katajaa. Metsä on muuten jokseenkin luonnontilaista, mutta lahopuu on aikoinaan kerätty pois, ja tällä hetkellä sitä on hyvin vähän. Kuviolla kasvaa yleisiä karujen kalliometsien lajeja kuten metsälauhaa, mustikkaa, puolukkaa, ahosuolaheinää, variksenmarjaa, kallioimarretta ja kausikosteassa painanteessa mm. jouhivihvilää. Kalliopinnoilla kasvaa poronjäkälien lisäksi mm. isohirvenjäkälää, kangasrahkasammalta ja kangaskarhunsammalta. Muita pohjakerroksen lajeja kuviolla ovat esim. seinäsammal, kangaskynsisammal ja muutamassa paikassa kasvava hohkasammal (kartat 2-3).

Kuvio on luontodirektiivin luontotyyppiä boreaalinen luonnonmetsä (edustavuus merkittävä), vakka lahopuun niukkuus laskeekin sen edustavuutta. Kyseessä on myös metsälain erityisen tärkeä elinympäristö sekä Metso-kriteerit (luokka I) täyttävä kalliometsä. Kalliometsät on Etelä-Suomessa silmälläpidettävä luontotyyppi.

Kuva 4. Jäkäläistä kalliomännikköä kasvillisuuskuviolla 2.

KUVIO 3 – TUORE KANGASMETSÄ JA TIE

Kapea tuoretta kangasmetsää oleva laakso kallioiden välissä. Kuviota pitkin kulkee tie rannan kesämökille. Nuori puusto muuttuu ylärinteen mäntyvaltaisesta alarinteen kuusivaltaiseen. Kuviolla kasvaa myös koivua. Lahopuuta ei ole käytännössä lainkaan. Kasvisto koostuu tavanomaisista kangasmetsälajeista kuten mustikasta, sananjalasta ja puolukasta.

Kuvio ei edusta mitään luontodirektiivin luontotyyppiä eikä se nuorena talousmetsänä täytä myöskään Metso-kriteerejä tai edusta uhanalaista luontotyyppiä.

KUVIO 4 – KALLIOMÄNNIKKÖ

Edustavaa vanhaa ja melko tiheää kalliomännikköä (kannen kuva), jossa kasvaa vanhoja, hitaasti kasvaneita, kilpikaarnaisia mäntyjä. Vanhojen puiden lomassa on nuorempia mäntyjä ja siellä täällä myös lyhyitä kuusia sekä vähän katajaa. Puusto on muuten varsin luonnontilaista, mutta lahopuu on aikanaan kerätty pois, ja uutta lahopuuta on ehtinyt kertyä vasta vähän. Männikössä on kuitenkin kolme keloä ja yksi melko äskettäin kuollut mänty.

Puuston korkeasta iästä kertoo männiköstä löytynyt männynkääpä, joka ei ole saariston kalliomänniköissä kovin harvinainen, mutta vaatii vanhoja mäntyjä. Kasvisto koostuu yleisistä karujen kalliomänniköiden lajeista. Kuviolla kasvavat mm. mustikka, puolukka, metsälauha, kallioimarre ja variksenmarja. Männikössä on laajalti jäkäläistä kalliopintaa sekä laajoja kangasrahkasammallaikkuja. Myös seinäsammal kuuluu pohjakerroksen valtalajeihin. Tavanomaista kalliometsien lajistoa edustaa niin ikään kangaskynsisammal. Pohjoiseen viettävällä kalliorinteellä kasvaa paksusammaleista männikköä. Siellä on myös pieni ja matala kallioseinämä, jolla tavataan tavanomaista karujen kalliopintojen sammalajistoa.

Kuvio on luontodirektiivin luontotyyppiä boreaalinen luonnonmetsä (edustavuus merkittävä), vakka lahopuun niukkuus laskeekin sen edustavuutta. Kyseessä on myös metsälain erityisen tärkeä elinympäristö sekä Metso-kriteerit (luokka I) täyttävä kalliometsä. Kalliometsät on Etelä-Suomessa silmälläpidettävä luontotyyppi.

KUVIO 5 – TUORE KANGASMETSÄ

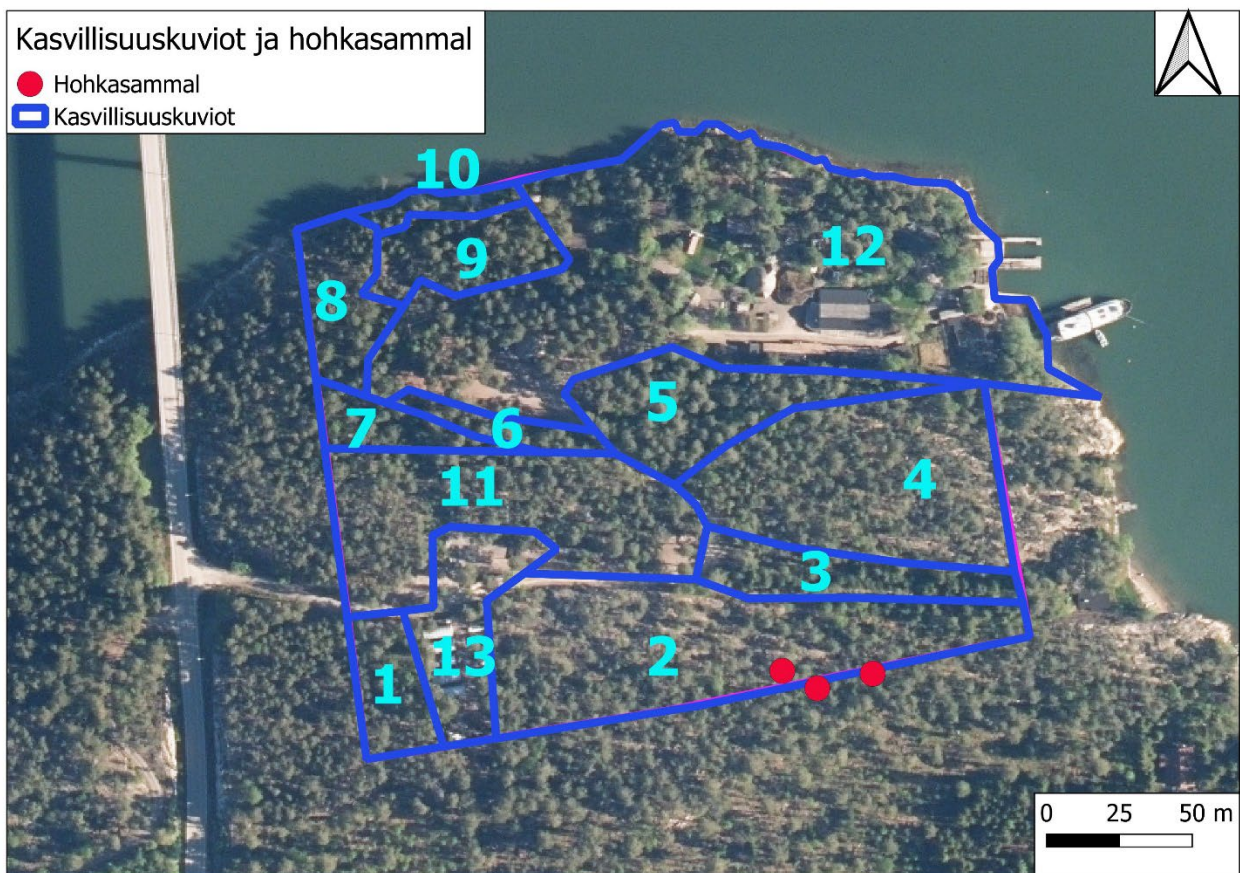
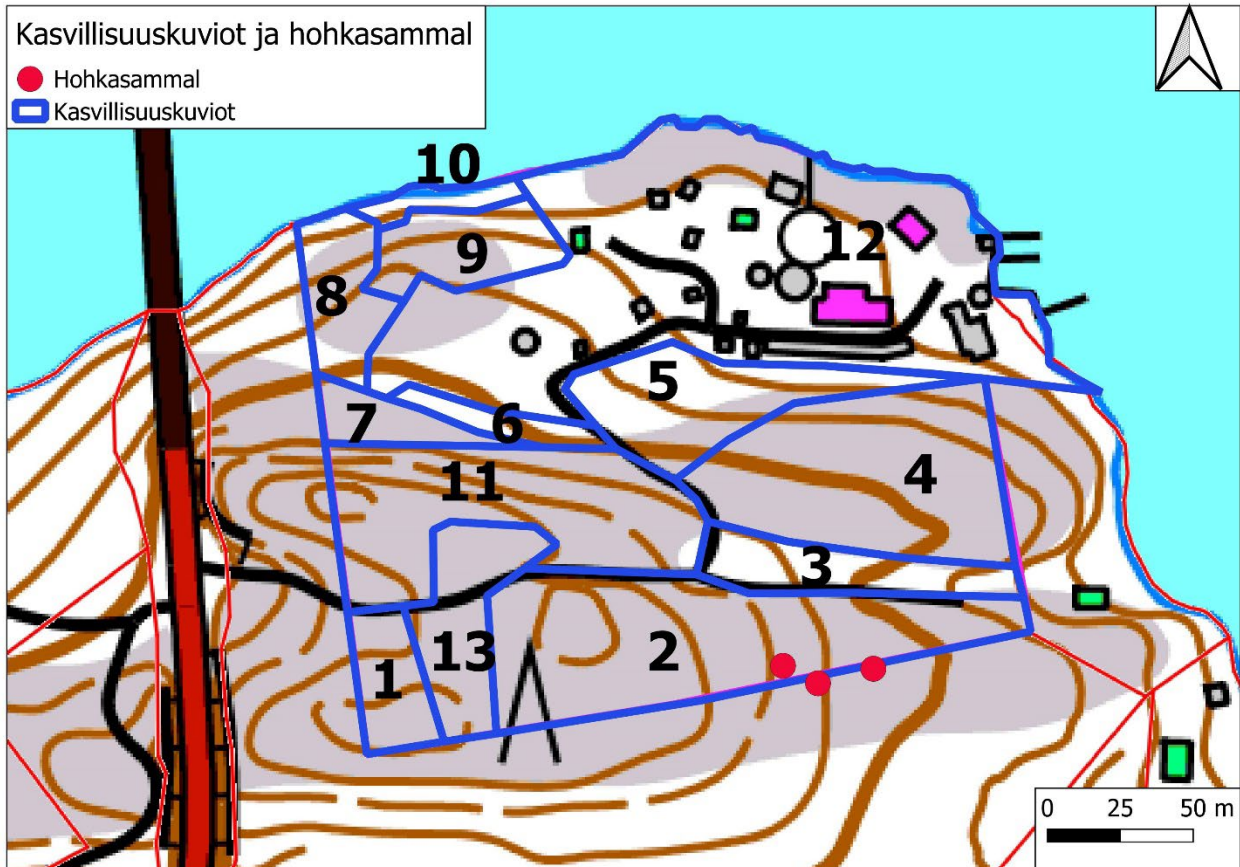
Harvennettu tuore kangasmetsä, jossa kasvaa melko varttunutta männikköä. Sekapuuna on vähän kuusta ja koivua. Kenttäkerroksen lajistoon kuuluvat mm. mustikka, sananjalka, metsälauha ja puolukka. Kuvion eteläreunalla on matalia, karuja kallioseinämiä, joiden sammalisto on tavanomaista.

Kuvio ei edusta mitään luontodirektiivin luontotyyppiä eikä se harvennettuna talousmetsänä täytä myöskään Metso-kriteerejä tai edusta uhanalaista luontotyyppiä.

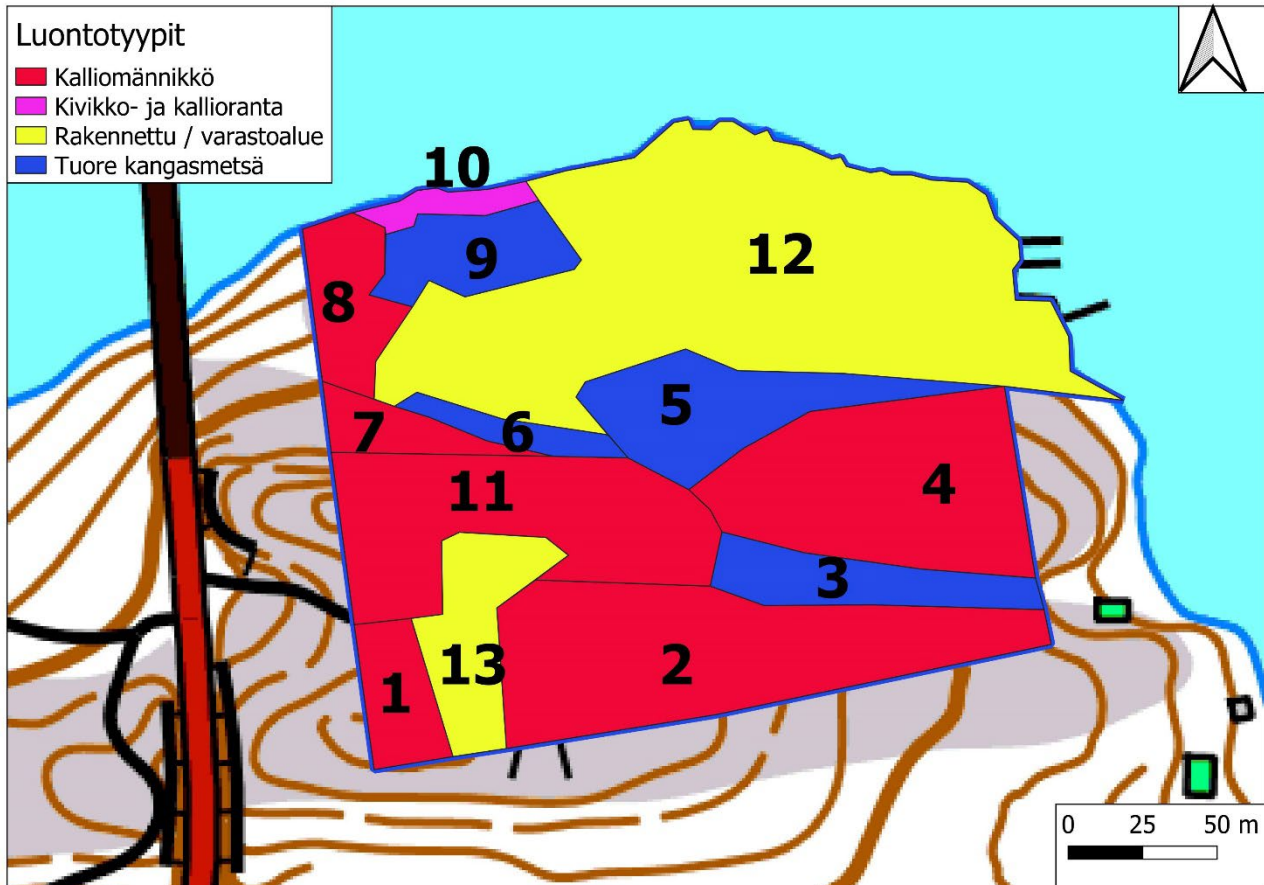
KUVIO 6 – TUORE KANGASMETSÄ

Varttunutta männikköä kasvava tuore kangasmetsä. Kenttäkerroksessa tavataan mm. mustikkaa ja puolukkaa. Kuvion eteläreunalla on karuja, muutaman metrin korkuisia kallioseinämiä, joilla kasvaa tavanomaista karujen kalliopintojen sammalistoja kuten pikkuraippasammalta, kivikynsisammalta ja kalliopalmikkosammalta.

Kuvio ei edusta mitään luontodirektiivin luontotyyppiä eikä se talousmetsänä täytä myöskään Metso-kriteerejä tai edusta uhanalaista luontotyyppiä.

Kartat 2-3. Kasvillisuuskuviot ja hohkasammal maastokartalla ja ilmakuvalla.

Kartta 4. Herrankukkaron luontotyypit.

KUVIO 7 – KALLIOMÄNNIKKÖ

Vanhaa männikköä kasvava paksusammaleinen pohjoisrinne. Puusto on muuten melko luonnontilaista, mutta lahopuuta ei juuri ole. Lisäksi metsässä on matkailuun liittyviä rakenteita. Kenttäkerroksessa kasvaa mm. variksenmarjaa ja runsaasti suopursua. Kuvion pohjoisreunalla on noin neljän metrin korkuinen karu kallioseinä, jolla kasvaa kallioimarretta sekä tavallista jyrkänesammalista kuten kallio-omenasammalta ja kalliopalmikkosammalta.

Kuvio on luontodirektiivin luontotyyppiä boreaalinen luonnonmetsä (edustavuus merkittävä), vaikka lahopuun niukkuus laskeekin sen edustavuutta. Kalliometsät on Etelä-Suomessa silmälläpidettävä luontotyyppi.

KUVIO 8 - KALLIOMÄNNIKKÖ

Karu, merenrantaan viettävä kallioinen rinne, jolla kasvaa vanhaa, mutta melko pienikokoista, männikköä (kuva 5). Puustossa on eri-ikäisyyttä ja se on lahopuun niukkuutta

lukuun ottamatta jokseenkin luonnontilaista. Lajistoon kuuluvat mm. ketunlieko, metsälauha, variksenmarja, mustikka ja kangasrahkasammal.

Kuva 5. Kasvillisuuskuvia 8.

Kuvio on luontodirektiivin luontotyyppiä boreaalinen luonnonmetsä (edustavuus merkittävä), vakka lahoppuun niukkuus laskeekin sen edustavuutta. Kyseessä on myös metsälain erityisen tärkeä elinympäristö sekä Metso-kriteerit (luokka II) täyttävä kalliometsä. Kalliometsät on Etelä-Suomessa silmälläpidettävä luontotyyppi.

Kuva 6. Kasvillisuuskuvio 9 sijaitsee rantaan viettävässä rinteessä.

KUVIO 9 – TUORE KANGASMETSÄ

Sammaleista, melko vanhaa ja tiheää tuoreen kankaan männikköä jyrkässä pohjoisrinteessä merenrannan lähellä (kuva 6). Sekapuuna kasvaa hieman kuusta. Lahopuuta ei ole, eikä metsä ole muutenkaan erityisen luonnontilaista. Kasvistoon kuuluvat esim. puolukka, mustikka, variksenmarja ja metsälauha.

Kuvio ei edusta mitään luontodirektiivin luontotyyppiä eikä se talousmetsänä täytä myöskään Metso-kriteerejä tai edusta uhanalaista luontotyyppiä.

KUVIO 10 – KIVIKKO- JA KALLIORANTA

Kivistä ja kallioista merenrantaa, jolla on matkailuun liittyviä rakenteita ja rakennuksia. Luontainen kasvillisuus on siten saanut pääosin väistyä. Rannan tuntumassa kasvaa vähän tervaleppää.

Kuvio on matkailukäytössä eikä sen tulkittu tästä syystä täyttävän luontodirektiivin luontotyyppien kivikkorannat ja kasvipeitteiset merenrantakalliot määritelmiä.

KUVIO 11 – KALLIOMÄNNIKKÖ

Edustavaa vanhaa kalliomännikköä (kuva 7), jossa kasvaa vanhoja, hitaasti kasvaneita, kilpikaarnaisia mäntyjä. Puusto on muuten luonnontilaista, mutta lahopuu on aikoinaan kerätty pois, eikä uutta ole vielä ehtinyt juuri kertyä yhtä keloutuvaa kuollutta mäntyä lukuun ottamatta. Kuviolla on laajalti poronjäkälikköä. Lajistoon kuuluvat mm. metsälauha, kangasraikasammal ja seinäsammal.

Kuvio on luontodirektiivin luontotyyppiä boreaalinen luonnonmetsä (edustavuus merkittävä), vakka lahopuun niukkuus laskeekin sen edustavuutta. Kyseessä on myös metsälain erityisen tärkeä elinympäristö sekä Metso-kriteerit (luokka I) täyttävä kalliometsä. Kalliometsät on Etelä-Suomessa silmälläpidettävä luontotyyppi.

KUVIO 12 – RAKENNETTU ALUE

Kuviolla on matkailuun liittyviä rakennuksia ja rakenteita.

Kuva 7. Kalliomännikköä kasvillisuuskuviolla 11.

KUVIO 13 – VARASTOALUE

Varastoalue, joka on osittain aidattu.

3. PESIMÄLINNUSTO

3.1 Menetelmät

Alueen pesimälinnustoa kartoitettiin kolmena aamuna (taulukko 1). Sää oli kaikkina aamuina työhön sopiva. Lisäksi linnustoa havainnoitiin luontotyyppi- ja kasvillisuuskartoituksen yhteydessä.

Selvitysalue käveltiin niin tiheästi läpi, että kaikki siellä oleskelevat lintuyksilöt voitiin kohtuullisella varmuudella havaita. Apuvälineinä käytettiin kiikaria, GPS-laitetta sekä etukäteen tulostettuja suurimittakaavaisia karttoja. Kaikki havaitut lintuyksilöt merkittiin tulostetuille paperikartoille ja samalla merkittiin muistiin tieto lajista, sukupuolesta (jos mahdollista määrittää kiikarilla), yksilömäärästä ja käyttäytymisestä (laulava koiras, poikasille ruokaa kuljettava emo, varoitteleva lintu, pari ym.). Selvästi yli lentävät linnut jätettiin huomioimatta, mutta alle 50 metrin päässä selvitysalueen rajan ulkopuolella havaitut yksilöt merkittiin muistiin, sillä niiden reviiri sijoittuu suurella todennäköisyydellä osittain selvitysalueelle.

Tehdyt lintuhavainnot vietiin paperikartoilta paikkatieto-ohjelmistoon erotellen eri laskentakertojen havainnot toisistaan. Reviiriksi tulkittiin kaikki havainnot laulavista koiraista, pesistä, ruokaa kuljettavista emoista, varoittlevista linnuista ja paikallisina sopivassa pesimäympäristössä pesimäaikaan oleskelevista linnuista. Jo yhdellä laskentakerralla saatu havainto tulkittiin reviiriksi. Lähellä toisistaan tehtyjen eri laskentakertojen havaintojen tulkittiin tarkoittavan samaa reviiriä. Samaksi reviiriksi tulkittujen havaintojen välinen maksimietäisyys vaihteli hieman lajeittain, mutta nyrkkisääntönä voidaan pitää noin paria sataa metriä, jota kauempana toisistaan eri laskentapäivinä tehdyt havainnot tulkittiin eri reviireiksi. Käytännössä tulkinta oli pääosin yksiselitteistä.

Päivä	Laskenta-aika	Sää
26.5.2022	8.30-9.20	Lämpötila +10 °C - +12 °C, tyyntä, puolipilvistä
21.6.2022	8.20-9.20	Lämpötila +14 °C, tyyntä, selkeää
30.6.2022	6.30-7.20	Lämpötila +23 °C, heikkoa tuulta, selkeää

Taulukko 1. Lintulaskentapäivät, laskenta-ajat ja vallinnut säätila.

3.2 Tulokset ja niiden tulkinta

Havaitut pesimälajit ja niiden arvioidut parimäärät on esitetty taulukossa 2. Linnuston lajimäärä ja tiheys ovat karujen kalliomänniköiden hallitsemille alueille tyypillisesti alhaisia.

Varsin vilkas ihmistoiminta vaikuttaa linnustoon estäen häiriöherkkien lajien pesinnän. Siten esimerkiksi kehrääjä (EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji) ei kuulune pesimälinnustoon. Varmuutta tästä ei kuitenkaan ole, sillä alueella ei liikuttu öiseen aikaan ja päivisin lajin havaitseminen on sattumanvaraista. Käytännössä kaikki rannat ovat matkailutoiminnan käytössä eikä rantojen edustalla kasva mainittavia ruovikoita, joten pesivän vesilinnuston puuttuminen lienee todellista.

Maalinnusto koostuu yleisistä metsä- ja pihalinnuista. Pesimälajeista luonnonsuojelullisesti merkittävin on voimakkaan vähenemisensä vuoksi uhanalaiseksi (vaarantunut) luokiteltu töyhtötiainen. Se havaittiin useaan otteeseen eri puolilla alueen vanhoja männiköitä. Tarkka pesäpaikka ei ole tiedossa, sillä toimeksianto saatiin lajin haudonta- ja pesäpoikasajan jo mentyä ohi. Töyhtötiainen voi olla pesinyt myös alueen ulkopuolella, mutta Herrankukkaron vanhat kalliomänniköt sopivat tälle vanhojen metsien lajille joka tapauksessa hyvin. Töyhtötiainen säilyy Herrankukkaron linnustossa sitä todennäköisemmin, mitä enemmän alueella on vanhoja männiköitä.

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	Parimäärä	Status
<i>Columba palumbus</i>	sepelkyyhky	1	LC
<i>Cyanistes caeruleus</i>	sinitäinen	1	LC
<i>Erithacus rubecula</i>	punarinta	3	LC
<i>Ficedula hypoleuca</i>	kirjosieppo	3	LC
<i>Fringilla coelebs</i>	peippo	5	LC
<i>Lophophanes cristatus</i>	töyhtötiainen	1	VU
<i>Muscicapa striata</i>	harmaasieppo	2	LC
<i>Parus major</i>	talitiainen	2	LC
<i>Phylloscopus collybita</i>	tiltalti	1	LC
<i>Phylloscopus trochilus</i>	pajulintu	2	LC
<i>Regulus regulus</i>	hippiäinen	1	LC
<i>Turdus merula</i>	mustarastas	1	LC

Taulukko 2. Selvitysalueen pesimälinnusto.

4. YHTEENVETO

Herrankukkaron alueella on edustavia vanhoja kalliomänniköitä, joissa kasvaa runsaasti kilpikaarnaisia, hitaasti kasvaneita mäntyjä. Lahopuuta on aikoinaan kerätty pois ja uutta lahopuuta syntyy kalliomänniköissä luontaisesti niin hitaasti, ettei sitä ole vielä ehtinyt kertyä paljoa. Muilta osin kalliomänniköiden puusto on jokseenkin luonnontilaista. Matkailutoimintaan liittyvät rakennukset keskittyvät alueen koillisosaan ja pohjoisrannalle, joten luonnontilaista rantaa ei juuri ole. Kasvi- ja sammallajiston lajimäärä on pieni, eikä luonnonsuojelullisesti merkittäviä lajeja löytynyt. Pesimälinnuston lajimäärä ja tiheys ovat karuille metsille tyypillisesti alhaisia, ja vilkas ihmistoiminta estää häiriöherkkien lajien pesinnän. Kalliomänniköiden linnustoon kuuluu kuitenkin uhanalainen töyhtötiainen.

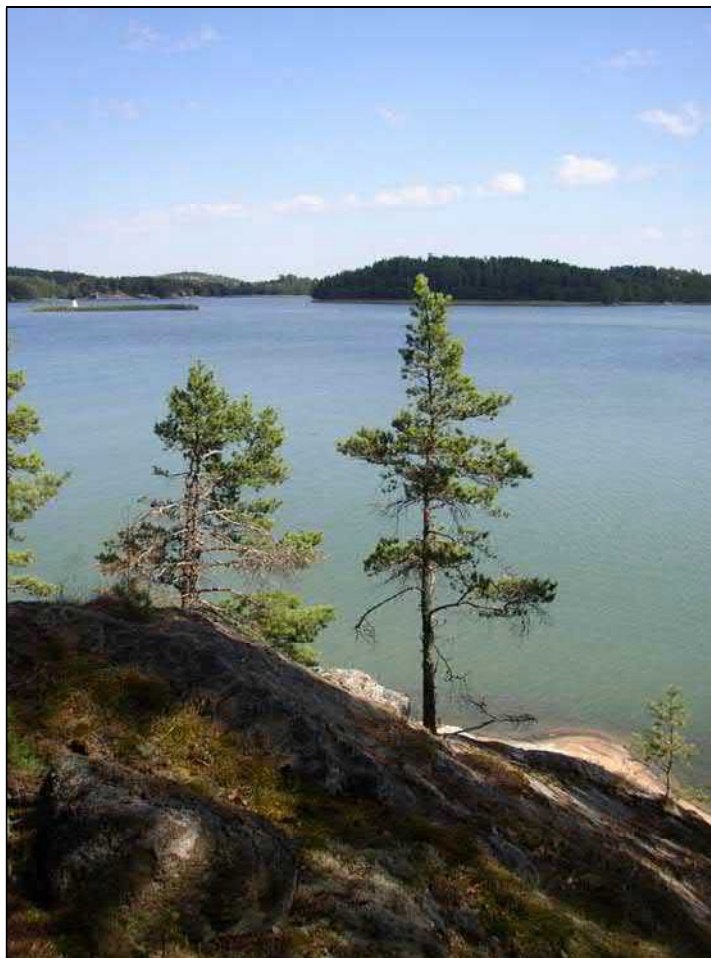
Alueen kehittämisessä olisi hyvä pyrkiä säästämään mahdollisimman paljon vanhoja kalliomänniköitä, sillä niissä on luontoarvoja. Samalla uhanalaisen töyhtötiaisen mahdollisuudet säilyä pesimälinnustossa paranevat.

5. KIRJALLISUUS

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.
- Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988. Linnustonseurannan havainnointiohjeet. 2.uusittu painos. Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki. 143 s.
- Lindholm, T. & Tuominen, S. 1993. Metsien puuston luonnontilaisuuden arviointi. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja A 3. 40 s.
- Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.
- Mäkelä, K. & Salo, P. 2021. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 350 s.
- Pääkkönen, P. & Alanen, A. 2000. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje. Suomen ympäristökeskuksen monisteita 188. Suomen ympäristökeskus. 128 s.
- Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016. Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO -ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016-2025. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016. 75 s.
- Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus (2021). Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>

Rymättylän kunta

Herrankukkaron asemakaava-alueen luontoselvitys

31.8.2006

SUUNNITTELUKESKUS OY

Rymättylän kunta
HERRANKUKKARON ASEMAKAAVA-ALUEEN LUONTOSELVITYS

Sisältö:

1	JOHDANTO	1
2	TYÖN SUORITTAMINEN JA MENETELMÄT	1
2.1	SELVITYSALUE JA TYÖVAIHEET	1
2.2	ARVOKKAIDEN ALUEIDEN VALINTAPERUSTEET	1
2.3	UHANALAISUUSLUOKITUS	2
3	KASVILLISUUS	3
4	ELÄIMISTÖ	4
5	LUONNONSUOJELULLISESTI ARVOKKAAT ALUEET JA SUOSITUKSET	4
	LÄHTEET	5

LIITTEET:

- Liite 1. Kasvillisuus
Liite 2. Luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet

1 JOHDANTO

Työn tavoitteena on laatia asemakaavoitusta palveleva luontoselvitys Herrankukkaron alueelta Rymättylän kunnassa. Luontoselvityksen tarkoituksena on selvittää alueen luonnonympäristön perustekijät sekä määrittellä luonnonarvoiltaan edustavimmat, suojelua tarvitsevat alueet ja kohteet sekä esittää suosituksia maankäyttöön. Lähtökohtana on, että kaavassa voidaan huomioida luonnonsuojelun kannalta arvokkaat luontotyypit ja elinympäristöt sekä edistää kasvillisuudeltaan merkittävien alueiden sekä eläimistöille ja kasvistolle tärkeiden alueiden ominaispiirteiden säilymistä kaava-alueella. Nämä tavoitteet on mainittu maankäyttö- ja rakennuslaissa (Asemakaavan laadinta MRL 54 §). Kaavaa laadittaessa on otettava huomioon muun muassa ympäristöhaittojen vähentäminen sekä rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen. Selvityksen on laatinut FM, biologi Marja Nuottajärvi Suunnittelukeskus Oy:n Tampereen aluetoimistosta.

2 TYÖN SUORITTAMINEN JA MENETELMÄT

2.1 Selvitysalue ja työvaiheet

Selvitysalue (rajaus esitetty liitteissä 1 ja 2) sijoittuu Rymättylän kuntaan Airismaan saaren rantaan. Aluetta rajaavat pohjoisessa ja idässä meri, etelässä viljellyt pellot ja lännessä Luotojentie. Selvitysalueella sijaitsee kokous- ja virkistyspalveluja tarjoava matkailuyritys Herrankukkaro, joka on rakentunut vanhan kalastajatilan ympärille. Muutoin selvitysalue on itäosan mökkitonttia lukuun ottamatta rakentamaton.

Selvitysalueen luonnonympäristön nykytilaa selvitettiin lähtötietojen ja alueella suoritettujen maastokäynnin avulla. Aluetta koskevia lähtötietoja tarkistettiin ympäristöhallinnon Hertta-tietokannasta ja alueelta aiemmin laadituista selvityksistä. Herrankukkaron asemakaava-alue sisältyy Airismaa - Aasla osayleiskaava-alueeseen, jonka pohjaksi on laadittu luontoselvitys (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2001: Airismaa – Aasla osayleiskaava-alueen luontoselvitys). Laadittu luontoselvityksen mukaan Herrankukkaron asemakaava-alueelle ei sijoitu erityisiä luontoarvoja.

Selvitysalueella suoritettiin maastokäynti 25. heinäkuuta 2006, jolloin inventoitiin alueen luontotyypit ja kasvillisuus. Inventointiin käytettiin aikaa noin 3 tuntia. Inventoinnissa alue jaettiin kasvillisuuskuvioiden Toivosen & Leivon (1993) esityksen mukaan. Alueelta inventoitiin arvokkaat luontokohteet kappaleessa 2.2 esitetyillä perusteilla. Alueelta rajattujen luonnonsuojelullisesti arvokkaiden alueiden säilyttämisestä ja rajaamisesta annetaan tässä raportissa suositukset. Luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeja tai erityisesti suojeltavia eläinlajeja ei ole tämän selvityksen yhteydessä lajikohtaisin menetelmin inventoitu. Lähtötietojen ja maastokäynnin perusteella laadittiin kirjallinen raportti liitekarttoineen. Liitekartalla 1 on esitetty alueen kasvillisuuskuviot ja liitekartalla 2 on esitetty luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet.

2.2 Arvokkaiden alueiden valintaperusteet

Tunnetut ja maastotyössä löydetyt arvokkaat kohteet arvotetaan luontoarvojen perusteella. Kohteiden arvotuskriteereinä käytetään kohteen edustavuutta, luonnontilaisuutta, harvinaisuutta ja uhanalaisuutta, luonnon monimuotoisuutta lajitasolla sekä kohteen toiminnallista merkitystä lajistolle. Alueen arvoa nostaa sen toimiminen eläimistön lisääntymis- tai ravinnonhankinta-alueena. Mitä har-

vinaisemmasta ja uhanalaisemmasta lajista on kyse, sitä arvokkaampi alue on. Metsien luonnontilaisuutta arvioitaessa huomioidaan metsän metsänhoidollinen tila, lahoppuujatkuvuus ja lahoppuun määrä sekä elävän puuston rakenne ja puulajisuhteet.

Arvoluokitus pohjautuu seuraavaan jaotukseen: a) kansainvälisesti arvokkaat kohteet, b) kansallisesti arvokkaat kohteet, c) maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaat kohteet, d) paikallisesti arvokkaat kohteet sekä e) muut luonnonsuojellisesti arvokkaat kohteet. Vesilain luontotyyppit arvotetaan tapauskohtaisesti.

Kansainvälisesti arvokkaat kohteet. Tähän ryhmään kuuluvat Natura 2000 – verkoston alueet, Ramsar -alueet ja kansainvälisesti merkittävät kosteikot ja lintualueet (IBA –alueet).

Kansallisesti arvokkaat kohteet. Kansallisesti arvokkaihin kohteisiin kuuluvat kansallispuistot, luonnonpuistot, suojeluohjelmien kohteet, erämaa-alueet, koskiensuojelulain mukaiset vesistöt, valtakunnallisten suojeluohjelmien kriteerit täyttävät kohteet, kansallisesti tärkeät lintuvesialueet (FINIBA -alueet), kohteet, joilla on luonnonsuojelulain luontotyyppinä (LSL 29 §), äärimmäisen ja erittäin uhanalaisten sekä vaarantuneiden lajien esiintymispaikat, erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikat ja muut arvokkaat luonnonsuojelualueet. Lisäksi kansallisesti arvokkaihin kohteisiin kuuluvat valtakunnallisesti arvokkaat perinnetuomukset ja kulttuurimaisemat.

Maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaat kohteet. Tähän ryhmään kuuluvat valtakunnallisissa suojeluohjelmissa maakunnallisesti arvokkaiksi luokitellut kohteet, seutu- ja maakuntakaavan suojelualuevaraukset, alueellisesti uhanalaisten lajien esiintymispaikat ja maakunnallisesti/seudullisesti merkittävät muut luontokohteet.

Paikallisesti arvokkaat kohteet. Paikallisesti arvokkaihin kohteisiin kuuluvat kohteet, joilla on metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (ML 10 §), yleis- ja asemakaavojen suojeluvaraukset, paikallisesti uhanalaisten ja harvinaisten lajien esiintymispaikat sekä muut paikallisesti harvinaiset ja edustavat luontokohteet.

Muut luonnonsuojellisesti arvokkaat kohteet. Kohteet, jotka eivät ole edellä mainituissa luokissa mutta, jotka ovat luonnon monimuotoisuuden säilymisen kannalta tärkeitä, esimerkiksi suuret yhtenäiset tavanomaisen luonnon alueet ja ekologiset käytävät. Lisäksi tähän luokkaan kuuluvat luonnonmuistomerkit.

2.3 Uhanalaisuusluokitus

Uhanalaisuusluokitus pohjautuu uhanalaisten lajien II seurantatyöryhmän esitykseen (Rassi ym. 2001), joka on laadittu IUCN:n uusien uhanalaisuusluokkien ja kriteerien mukaisesti. Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) lajit. Silmälläpidettävät (NT) lajit eivät ole uhanalaisia lajeja. Lajien alueellinen uhanalaisuus on uuden uhanalaisuusluokituksen mukainen (alueellinen uhanalaistarkastelu 2004), jossa aluejakona käytetään metsäkasvillisuusvyöhykkeitä osa-alueineen. Lajit jaetaan kahteen luokkaan, alueellisesti hävinneet (RE) ja alueellisesti uhanalaiset (RT). Uhanalaisiksi lajeiksi on lisäksi huomioitu ne lajit, jotka on mainittu luonnonsuojeluasetuksen liitteessä 4, vaikka laji ei ole mukana uudessa uhanalaisten lajien listassa.

3 KASVILLISUUS

Selvitysalue sijoittuu hemiboreaaliselle Lounaisen rannikkomaan metsäkasvillisuusvyöhykkeelle sekä Varsinais-Suomen eliömaakuntaan. Alueelta inventoidut kasvillisuuskuviot on esitetty liitekartalla 1.

Tuore mustikkatyypin havupuukangas

Selvitysalueella on tuoretta mustikkatyypin havupuukangasta etelä- ja pohjoisrinteiden alaosissa sekä itä- ja länsiosien notkelmissa. Tuoreen kankaan puusto koostuu kuusesta (*Picea abies*), männystä (*Pinus sylvestris*) sekä sekapuuna kasvavista pihlajasta (*Sorbus aucuparia*), koivusta (*Betula* sp.) ja raidasta (*Salix caprea*). Pohjoisrannan tuoreella kankaalla vesirajassa kasvaa lisäksi tervaleppää (*Alnus glutinosa*). Pensaskerroksessa kasvaa katajaa (*Juniperus communis*) ja lehtipuiden taimia. Kenttäkerroksen lajistoa ovat mustikka (*Vaccinium myrtillus*), sananjalka (*Pteridium aquilinum*), metsäkastikka (*Calamagrostis arundinacea*), lampaannata (*Festuca ovina*), puolukka (*Vaccinium vitis-idaea*), variksenmarja (*Empetrum nigrum*), jokapaikansara (*Carex nigra*), yövilkkä (*Goodyera repens*), kevätpiippo (*Luzula pilosa*) ja metsälauha (*Deschampsia flexuosa*). Vähäisinä esiintyvät myös suopursu (*Ledum palustre*) ja variksenmarja (*Empetrum nigrum*).

Aivan selvitysalueen eteläreunalla tuoreella kankaalla sijaitsee metsätie, jonka reunoilla ja kosteissa ajourissa kasvaa mm. puna-apilaa (*Trifolium pratense*), niittysuolaheinää (*Rumex acetosa*), siankärsämöä (*Achillea millefolium*), nurmilauhaa (*Deschampsia cespitosa*), timoteitä (*Phleum arvense*), maitohorsmaa (*Epilobium angustifolium*), valkoapilaa (*Trifolium repens*), lehtohorsmaa (*Epilobium montanum*), rönsyleinikkiä (*Ranunculus repens*), leskenlehteä (*Tussilago farfara*), ojakärsämöä (*Achillea ptarmica*), keltamaitetta (*Lotus corniculatus*), rätvänää (*Potentilla erecta*), jänönsaraa (*Carex ovalis*), tuoksusimaketta (*Antioxanthum odoratum*) ja röyhyvihvilää (*Juncus effusus*).

Kuivahko puolukkatyyppin mäntykangas

Selvitysalueen etelään laskevassa rinteessä on kuivahkoa puolukkatyyppin mäntykangasta, jota on harvennushakattu. Väljä puusto koostuu vanhasta männiköstä, jossa sekapuuna kasvaa niukalti kuusta, rauduskoivua (*Betula pendula*) ja pihlajaa (*Sorbus aucuparia*). Pensaskerroksessa kasvaa katajaa, vadelmaa (*Rubus idaeus*), kuusen ja lehtipuiden taimia sekä muutama pieni tamentaimi (*Quercus robur*). Harvennushakkuu on muuttanut kenttäkerroksen lajistoa, jota ovat lampaannata, puolukka, mustikka, kangasmaitikka (*Melampyrum pratense*), metsälauha, maitohorsma, oravanmarja (*Maianthemum bifolium*), metsätähti, sananjalka, kevätpiippo, ahosuolaheinä (*Rumex acetosella*), kissankello (*Campanula rotundifolia*), päivänkakkara (*Leucanthemum vulgare*) ja kanerva (*Calluna vulgaris*). Rinteessä kasvaa myös hajanaisesti muutama yksilö vaarantuneeksi uhanalaiseksi luokiteltua keltamataraa (*Galium verum*).

Kalliomänniköt

Selvitysalueen keskiosissa on itä – länsisuuntaisia kallioharjanteita, joilla kasvaa harvaa kitukasvuista kalliomännikköä. Kalliopainanteissa kasvaa myös joi-tain kuusia, koivuja ja pihlajia. Kallioita peittää valtaosin yhtenäinen jäkälikkö. Jäkälillä kasvaa harmaaporonjäkälää (*Cladina rangiferina*), valkoporonjäkälää (*Cladina arbuscula*), palleroporonjäkälää (*Cladina stellaris*) ja isohirvenjäkälää (*Cetraria islandica*). Niukkalajisen kenttäkerroksen lajistoa ovat lampaannata, puolukka, mustikka, metsälauha, variksenmarja ja kallioimarre (*Polypodium*

vulgare). Kangasrahkasammal (*Sphagnum capillifolium*) muodostaa kalliopainanteissa yhtenäisiä tiiviitä mättäitä.

Kuiva variksenmarja – kanervatyypin mäntykangas

Selvitysalueen pohjoiseen laskevilla rinteillä on kuivaa variksenmarja - kanervatyypin mäntykangasta. Puustona on vanha männikkö, pensaskerroksessa kasvava katajaa. Kenttäkerroksen lajistoa ovat variksenmarja, kanerva, puolukka, mustikka ja lampaannata. Kangasrahkasammal (*Sphagnum capillifolium*) muodostaa kalliopainanteissa yhtenäisiä tiiviitä mättäitä.

Ranta- ja vesikasvillisuus

Selvitysalueen vesi- ja rantakasvillisuus on melko niukkaa rantojen kallioisuuden vuoksi. Suojaisimmilla rantaosuuksilla vesirajassa kasvaa järviruokoa (*Phragmites australis*), ranta-alpia (*Lysimachia vulgaris*), terttualpia (*Lysimachia thyrsiflora*), merisuolaketta (*Triglochin maritima*), merivirmajuurta (*Valeriana salina*), suokelttoa (*Crepis paludosa*), tahmavillakkoa (*Senecio viscosus*), mesiangervoa (*Filipendula ulmaria*), koiranvehnää (*Elymus caninus*) ja rantavehnää (*Leymus arenarius*).

Rakennettu ympäristö

Rakennetun ympäristön puusto ja muu kasvillisuus koostuu pääasiassa alueelle ominaisista luonnonvaraisista lajeista, joita on säästetty rakentamisen yhteydessä. Rakennukset sulautuvatkin maisemallisesti hyvin ympäristöönsä. Rakennusten ympäristössä kasvaa myös hedelmäpuita sekä koristepensaita ja koristekasveja.

4 ELÄIMISTÖ

Selvitysalueelle ei lähtötietojen mukaan sijoitu erityistä eläinlajistoa. Maastointventoinnin yhteydessä alueella havaittiin oravia (*Sciurus vulgaris*). Merkkejä muusta lajistosta ei havaittu. Selvitysalueen metsissä on useita linnunpönttöjä; alueella ovat pesineet mm. mustarastas (*Turdus merula*) ja telkkä (*Bucephala clangula*) (Kangas, suullinen tieto).

5 LUONNONSUOJELULLISESTI ARVOKKAAT ALUEET JA SUOSITUKSET

Aiempien selvitysten ja ympäristöhallinnon Hertta-tietokannan tietojen mukaan selvitysalueella ei ole tehty aiempia uhanalaishavaintoja eikä alueelle sijoitu suojelualueita tai muita tiedossa olevia luonnonsuojelullisia arvoja.

Selvitysalueen luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävimpinä, paikallisesti arvokkaina alueina voidaan pitää kalliomänniköitä (kuva 1). Kalliomänniköt ovat mahdollisia metsälain 10 §:n mukaisia metsäluonnon erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Ne ovat maisemallisesti merkittäviä alueen sisäisessä maisemassa, lakialueilta avautuu myös kauniita kaukomaisemia. Kalliomänniköiden alueelle sijoittuu muinaismuistoja eli ns. ryssänuuneja. Liitekartalle 2 on rajattu edustavimmat kalliomänniköt, jotka on suositeltavaa rajata rakentamisen ulkopuolelle. Kalliomänniköiden jäkäläköt ja kasvillisuus ovat kulumisherkkiä, joten kaikenlainen virkistyskäyttö on suositeltavaa ohjata poluille. Kuivahkot ja tuoreet kankaat ovat kulumiskestävyydeltään parempia. Tuoreet kankaat kestävät

parhaiten kulumista ja tuoreiden kankaiden kasvillisuuden toipumiskyky on hyvä.

Selvitysalueen etelään laskevassa rinteessä kasvaa hajanaisesti muutama yksilö valtakunnallisesti vaarantunutta uhanalaista keltamataraa. Keltamatara on yleisimmillään Lounais-Suomessa; se kasvaa mm. kedoilla, paahteisilla kallioilla ja tienvarsilla. Rajattaessa selvitysalueen kalliomänniköt rakentamisen ulkopuolelle säilyy myös keltamataralle sopivia kasvupaikkoja.

Kuva 1. Jäkälikköistä kalliomännikköä

LÄHTEET

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio. –Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki, 656 s.

Kangas, Pentti Oskari 25.7.2006: Suullinen tieto.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. –Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki, 432 s.

Toivonen, H. & Leivo, A. 1993: Kasvillisuuskartoituksessa käytettävä kasvillisuus- ja kasvupaikkaluokitus, kokeiluversio. –Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, Sarja A No 14, 96 s.

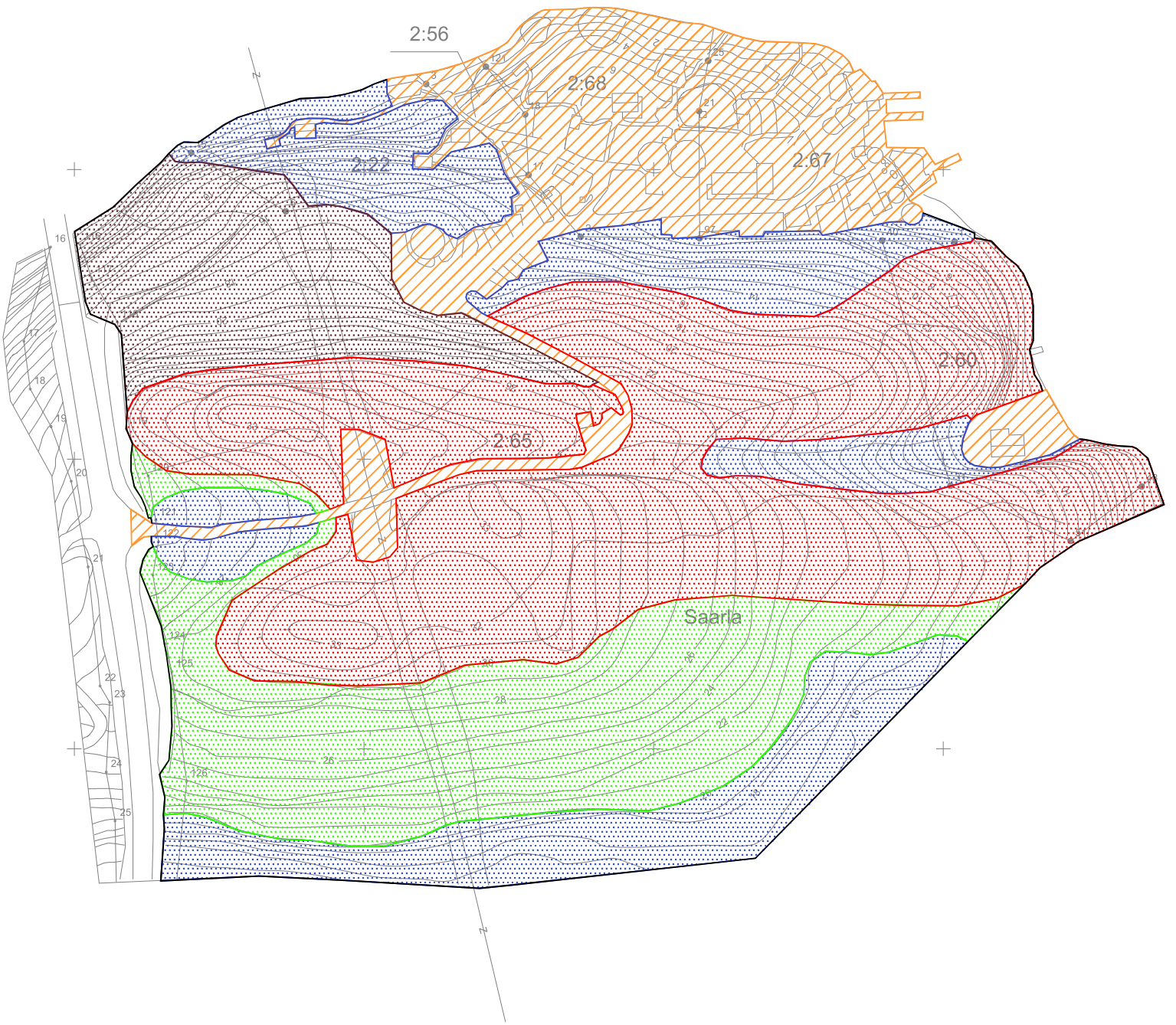
Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2001: Airismaa – Aasla osayleiskaava-alueen luontoselvitys

Suunnittelukeskus Oy

Marja Nuottajärvi, FM
Biologi

P:\Tampere\Kunnat\Rymättylä\C7467_HerrankukkaroAK_Luontoselvitys\C_Suunnitelmat\Luontoselvitys\Raportti\HerrankukkaroRaportti310806.doc

Kirveenrauma

Merkintöjen selitykset:

- Kalliomännikkö
- Kuiva variksenmarja-kanervatyypin mäntykangas
- Kuivahko puolukkatyyppin mäntykangas
- Tuore mustikkatyypin havupuukangas
- Rakennettu ympäristö

LIITTEEN 5 LIITE 1

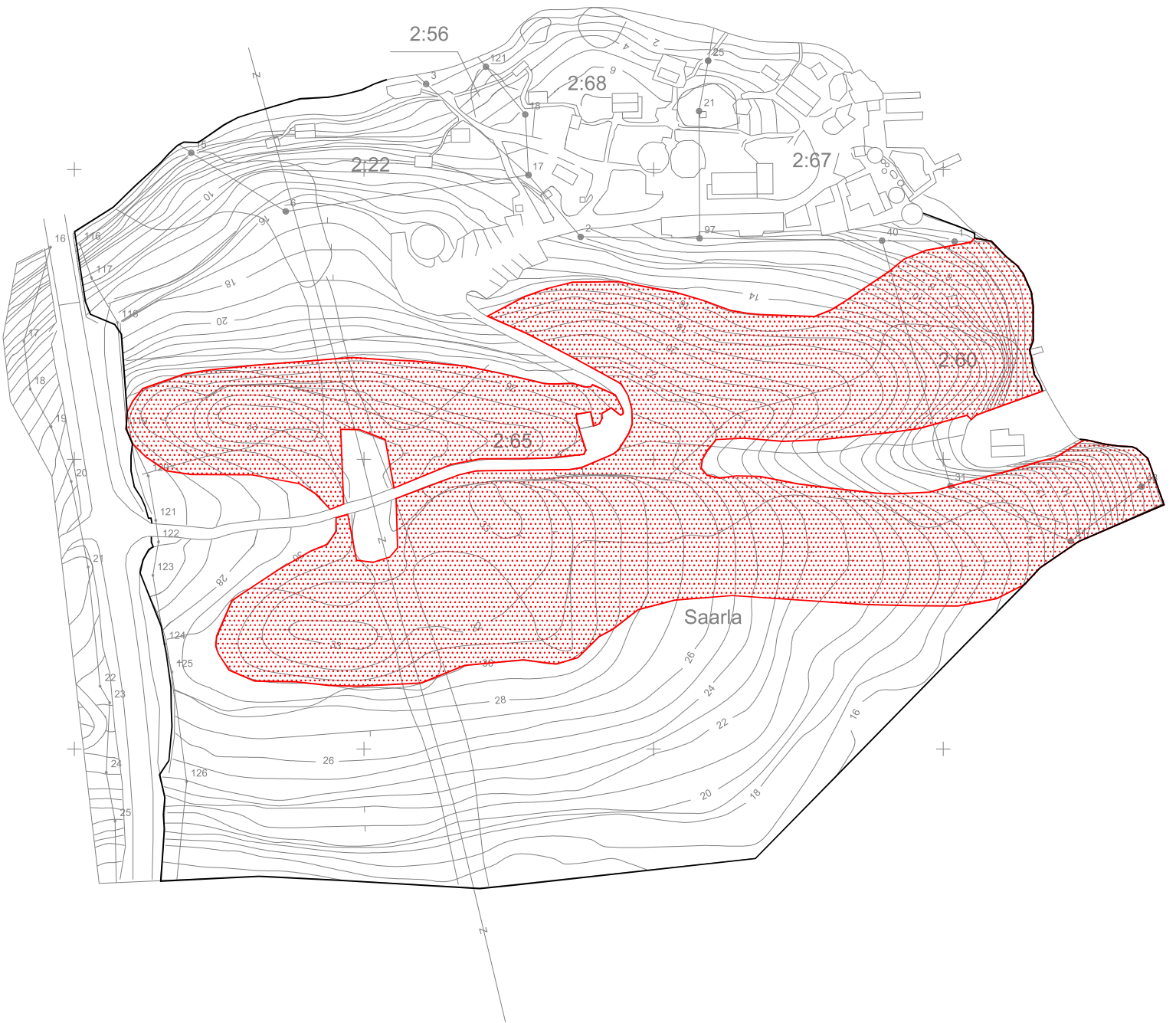
RYMÄTTYLÄN KUNTA
Herrankukkaron asemakaava

Luontoselvitys:
Kasvillisuus
1:2000

0610- C7467, Marja Nuottajärvi, 24.8.2006

 SUUNNITTELUKESKUS OY

Kirveenrauma

Merkintöjen selitykset:

Kalliomännikkö

LIITTEEN 5 LIITE 2

RYMÄTTYLÄN KUNTA
Herrankukkaron asemakaava

Luontoselvitys:
Luonnonsuojelullisesti arvokkaat
alueet
1:2000

0610- C7467, Marja Nuottajärvi, 24.8.2006

SUUNNITTELUKESKUS OY

Naantalin Herrankukkaron lepakko-, liito-orava- ja viitasammakkoselvitys 2015

TMI VESPERTILIO

Aura 2015

Kannen kuva: Herrankukkaron pihapiiriä

Valokuvat: © Tmi Vespertilio

Karttakuvat: © Tmi Vespertilio

**Pohjakartat ja
ilmakuvat:** © Maanmittauslaitos

Kirjoittaja: Ville Vasko

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Menetelmät	4
Liito-orava	4
Viitasammakko.....	4
Lepakot	4
Tulokset ja niiden tarkastelu	6
Liito-orava	6
Viitasammakko.....	6
Lepakot	6
Johtopäätökset ja toimenpidesuositukset.....	8
Kirjallisuus.....	8

Johdanto

Naantalin Herrankukkaron alueelle ollaan laatimassa asemakaavaa. Työtä ohjaa Airismaa-Aaslan osayleiskaava, joka on lainvoimainen. Selvitysalue sijoittuu Naantalin kaupungin (ent. Rymättylän kunnan) Airismaan saaren rantaan. Aluetta rajaavat pohjoisessa ja idässä meri, etelässä viljellyt pellot ja lännessä Luotojentie.

Selvitysalueella sijaitsee kokous- ja virkistyspalveluja tarjoava matkailuyritys Herrankukkaro, joka on rakentunut vanhan kalastajatilán ympärille. Muutoin selvitysalue on itäosan mökkitonttia lukuun ottamatta rakentamatonta kalliomännikköä sekä kuivaa/kuivahkoa kangasta ja pieneltä osin tuoretta mustikkatyypin kangasta.

Alueelle on vuonna 2006 tehty luontoselvitys (Marja Nuottajärvi, FCG), joka liittyi Airismaa-Aaslan osayleiskaavan laatimiseen. Selvityksessä alueella ei todettu olevan luonnonsuojelulisesti erityisen arvokkaita kohteita. Tämä jatkotyö kohdistuu asemakaavan laatimiseen ja sen tavoitteena on alueella mahdollisesti esiintyvien EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien esiintymispaikkojen sekä lisääntymis- ja levähdyspaikkojen rajaaminen.

Selvityksen kohdelajeja ovat lepakot, liito-orava ja viitasammakko. Luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan näiden luontodirektiivissä tarkoitettujen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Lepakoiden osalta selvitetään myös niille tärkeät ruokailualueet, jotka on EUROBATS-sopimuksessa suositeltu säästettävän. Tulosten perusteella annetaan suosituksia direktiivilajien huomioon ottamiseksi asemakaavoituksessa.

Selvityksen maastotöistä ja raportoinnista on vastannut lepakoihin erikoistunut biologi, FM Ville Vasko.

Menetelmät

Liito-orava

Liito-oravakartoitus tehtiin 4.4.2015 klo 10-13:30. Selvitettävän alueen puustoiset osat käytiin tarkkaan läpi tutkien varttuneempien puiden, erityisesti lehtipuiden ja kuusten tyviä etsien mahdollisia liito-oravan ulosteita ja virtsajälkiä. Alkukevät on parasta aikaa liito-oravien kartoitukseen, koska lajilla on tällöin paritteluaika ja ne liikkuvat aktiivisesti jättäen merkkejä eri puolille reviiriään.

Viitasammakko

Viitasammakkokartoitus tehtiin 28.4.2015 klo 21:15-23:50. Alueella liikuttiin kävellen, seuraten rantaviivaa ja kuunnellen mahdollista viitasammakon soidinpulputusta. Muita mahdollisia sopivia vesistöjä viitasammakon elinpaikoiksi ei merenrannan lisäksi alueella ollut. Kartoitusillaksi valittiin tyyni ja kevään viileys huomioiden mahdollisimman lämmin ilta, jotta sammakot olisivat aktiivisia ja niiden ääni kuuluisi.

Lepakot

Lepakot käyttävät eri alueita saalistusalueinaan kesän eri ajankohtina. Tästä johtuen kartoitettava alue on inventoitava useaan kertaan. Käynnit tehtiin Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suosituksen mukaisesti alku-, keski- ja loppukesällä. Kartoitusillat olivat 1.6., 7.7. ja 8.8.

Kartoitusreitit suunniteltiin liito-orava- ja viitasammakkokartoitusten yhteydessä. Kartoituksen ulkopuolelle jätettiin ainoastaan alueen eteläreunan hakattu alue. Lepakoiden tärkeitä ruokailualueita ei koskaan ole hakkuuaukoilla, vaikka yksittäisiä pohjanlepakoita niillä voikin ruokailla tietöissä olosuhteissa.

Kartoitusten aloitusajankohta oli noin 30 minuuttia auringonlaskun jälkeen, valo-olosuhteista riippuen, ja kartoitus jatkui aamuserastukseen asti (ei elokuussa), jolloin valoisuus päätti kartoitustyön. Alueen pienestä koosta johtuen se ehdittiin kiertää kattavasti useaan kertaan yön aikana. Samoista lepakkoyksilöistä saatettiin siten tehdä useampi havainto eri puolilla aluetta.

Lepakoita havainnoitiin ultraäänidetektorin avulla, liikkuen kävellen pitkin aluetta. Metsiköissä kartoitusreitit seurasivat mahdollisuuksien mukaan polkuja. Polkujen käyttö vähentää oleellisesti korkean kasvillisuuden seassa kävelemisestä aiheutuvaa häiritsevää taustamelua, helpottaa suunnistamista ja parantaa reitin toistettavuutta.

Lepakoiden havainnoimiseen käytettiin Pettersson D240x- sekä Wildlife Acoustics Echo Meter Touch -detektoreja. Pohjanlepakot tunnistettiin heti havaintotilanteessa äänen päätaajuuden ja käyttäytymisen perusteella. Siippojen äänet nauhoitettiin digitaalisesti ja määrittäminen varmistettiin jälkikäteen analysoimalla nauhoitettuja ääniä tietokoneella (Audacity-äänianalyysiohjelma).

Kuva 1. Selvitysalueen rajaus ja lepakkokartoituksen yhteydessä kuljetut kartoitusreitit.

Tulokset ja niiden tarkastelu

Liito-orava

Alueelta ei tehty havaintoja liito-oravista tai niiden oleskelusta alueella. Tulos oli odotettu, sillä liito-oravan esiintyminen saaristossa on harvinaista ja lisäksi alueen metsät ovat pääosin lajille huonosti sopivaa kalliomännikköä ja mäntykangasta. Vain pienellä osalla aluetta esiintyy tuoretta kangasta ja liito-oravan suosimaa lehtipuustoa (tervaleppää). Tulosten perusteella voidaan varmuudella todeta, ettei alueella ole liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Viitasammakko

Alueelta ei tehty havaintoja viitasammakosta. Tämä oli melko odotettua, koska alueella ei ole muuta vesistöä kuin karua merenrantaa. Kartoituksen jälkeen paluumatkalla pysähdyttiin vertailun vuoksi kuuntelemaan viitasammakoita Rymättylän Leikkistenjärvellä; paikalla oli viitasammakoita äänessä erittäin aktiivisesti ja runsaasti. Tämä osoitti, että kartoitusyön olosuhteissa ei ollut mitään vikaa, vaan viitasammakko todella puuttuu Herrankukkaron lajistosta.

Lepakot

Silmiinpistävää oli, että alkukesän kartoituskäynnillä (1.6.) ei havaittu alueella ainoatakaan lepakkoa. Lämpötila oli kartoituksen alussa noin 10 °C, joten liiallisesta kylmyydestä lepakoiden vähyys ei voinut johtua. Alkukesä tosin oli keskimäärin normaalia kylmempi, mikä saattoi vaikuttaa lepakoihin vähentäen niiden yleistä liikkuvuutta. Lepakoille on muutoinkin tyypillistä keskittyä alkukesällä ruokailemaan vain parhaiden saalistuspaikkojen kuten rehevien vesistöjen läheisyyteen; Herrankukkaron alueella ei tämän selvityksen perusteella tällaisia alkukesän ruokailupaikkoja ole.

Heinäkuun käynnillä tehtiin yhteensä 7 lepakkohavaintoa, joista neljä pohjanlepakoita, kaksi viiksi/isoviiksisiippaa ja yksi pikkulepakko. Heinäkuu on lepakoiden lisääntymisaikaa, jolloin lisääntyvät naaraat kerääntyvät yhdyskuntiin synnyttämään poikasensa. Mikään Herrankukkaron alueella ei viitannut siihen, että alueella olisi yhdyskunta/lisääntymispaikka. Mikäli sellainen alueella olisi, olisi havaintomäärän pitänyt olla huomattavasti suurempi (yhdyskunnissa on tyypillisesti kymmeniä naaraita). Lepakoiden ei myöskään kertaakaan havaittu tulevan ulos mistään rakennuksesta. Alueella saattaa kuitenkin olla yksittäisten lepakkoyksilöiden (koiraiden tai lisääntymättömien naaraiden) päiväpiilopaikkoja, koska ensimmäiset saalistavat pohjanlepakot havaittiin alueella jo noin puoli tuntia auringonlaskun jälkeen. On ilmeistä, että ne tulivat jostakin lähistöllä olevasta päiväpiilosta.

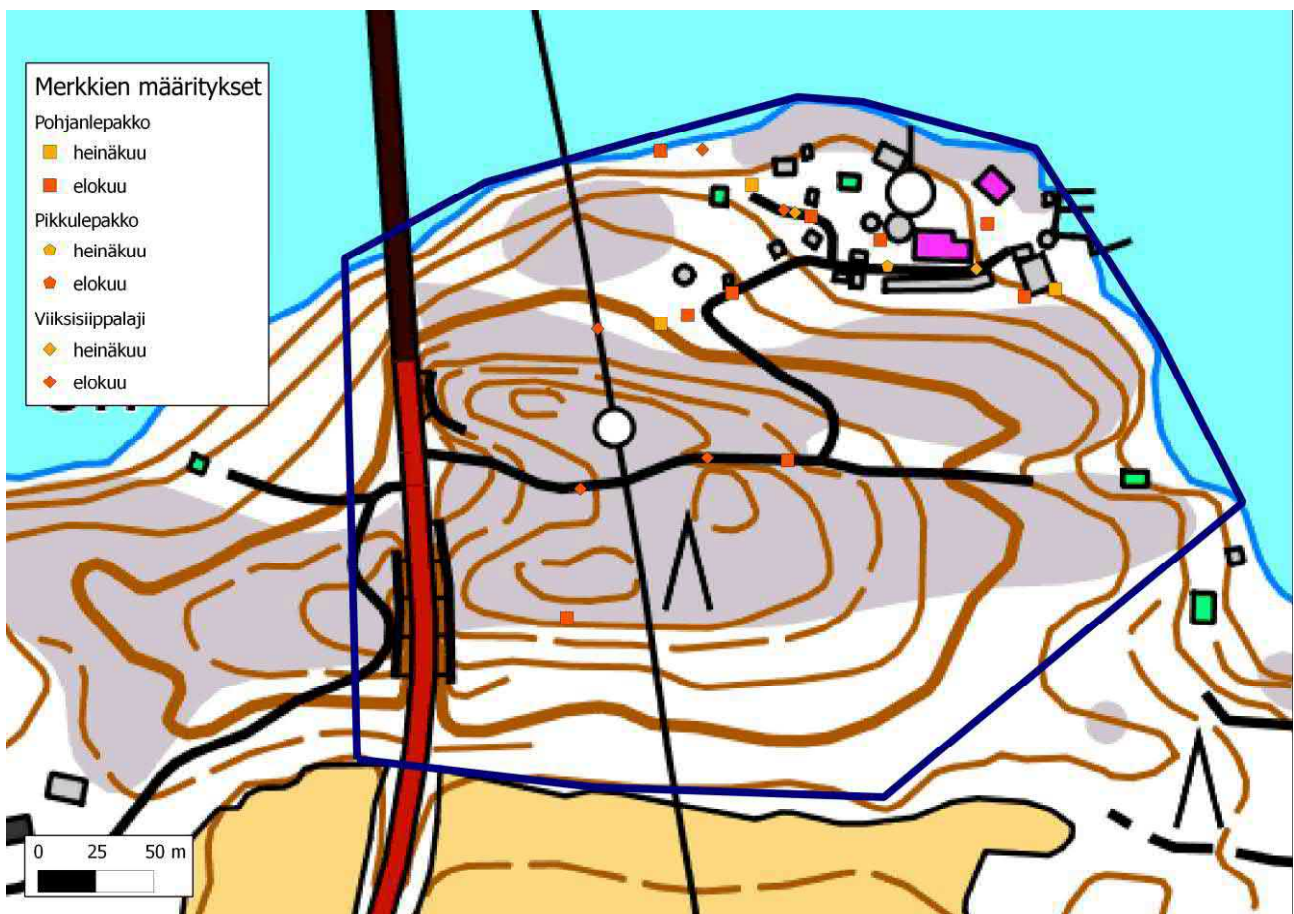
Elokuun käynnillä tehtiin yhteensä 15 lepakkohavaintoa, joista 10 pohjanlepakoita ja 5 viiksi/isoviiksisiippaa. Todennäköisesti osa havainnoista koski samoja yksilöitä, koska alue kierrettiin useaan kertaan ja lepakot liikkuivat alueella. Havaintomäärien lisääntyminen loppukesää kohti on tyypillistä, ja sen selittävät öiden piteneminen (lepakot alkavat liikkua laajemmalla alueella yön aikana) sekä heinäkuussa syntyneiden poikasten levittäytyminen ympäristöön.

Havaituista lajeista pohjanlepakko ja viiksi/isoviiksisiippa ovat yleisiä Lounais-Suomessa. Erityisesti pohjanlepakkoa tavataan monenlaisissa puoliavoimissa ympäristöissä, niin asutuksen lähellä kuin

metsissäkin, ja hyvänä lentäjänä se voi saapua ruokailualueelleen pitkänkin matkan päästä. Siipat sen sijaan ovat heikompia lentäjiä, ja todennäköisesti alueella havaittujen siipojen päiväpiilot ovat enintään muutaman kilometrin säteellä Herrankukkarosta. Alueella on tarjolla viiksisiiportalajeille sopivaa saalistusympäristöä niin metsässä kuin alueen rakennetuissakin osissa; nämä lajit suosivat suojaisia paikkoja ja Herrankukkarossa mm. metsäpolut sekä rakennusten väliset kujat ovat niille ihanteellisia. Havaituista lajeista pikkulepakko on harvinaisin ja luokiteltu uhanalaiseksi. Alueella havaittu yksilö oli kuitenkin ohilentävä, eikä Herrankukkarossa mitään ilmeisimmin ole pikkulepakon ruokailualueita. Jossakin Rymättylän saaristossa saattaa kuitenkin olla lajin lisääntymispaikka, koska havainto tehtiin lisääntymisaikaan heinäkuussa.

Vesisiippaa ei hieman yllättäen havaittu alueella lainkaan. Lajin puuttumisen selittää todennäköisesti rannan avoimuus ja karuus; vesisiippa suosii yleensä suojaisampia ja rehevämpiä pienvesistöjä saalistuspaikkoinaan.

Alueelta ei katsottu tarpeelliseksi rajata kohteita, joilla lepakot aiheuttaisivat rajoituksia maankäyttöön. Suurin osa havainnoista keskittyi alueen jo rakennettuun osaan; tänne lepakoita ilmeisesti houkuttelivat alueen valot (jotka houkuttelevat niiden ravintohyönteisiä) – ilmiö on tyypillinen erityisesti loppukesällä. Toinen lepakoita houkutteleva tekijä ovat Herrankukkaron omintakeiseen tyyliin puusta tehdyt rakennusten seinät, katot, aidat ja lukuisat halkopinot, jotka tarjoavat lepakoille lukemattomia vaihtoehtoja väliaikaisiksi piilopaikoiksi. Yksittäisten lepakoiden levähdyspaikkojen etsiminen tällaisesta ympäristöstä onkin lähes mahdotonta, koska sopivia koloja, laudanrakoja tms. on runsaasti eri puolilla aluetta. Myös jonkin laudanraon määrittäminen suojelluksi levähdyspaikaksi olisi kyseenalaista, koska lepakot todennäköisesti käyttävät yksittäistä piilopaikkaa vain lyhyen aikaa ja vaihtoehtoisia piiloja on tarjolla tuhansia.

Kuva 2. Lepakkohavainnot selvitysalueella.

Johtopäätökset ja toimenpidesuosituks

Herrankukkaron lepakkolajistoon kuuluvat vakituisesti ainakin pohjanlepakko ja viiksi/isoviiksisiippa (tämän lajiparin erottaminen toisistaan äänen perusteella on mahdotonta) sekä satunnaisena pikkulepakko. Ruokailevia lepakoita tavattiin alueella vain heinä-elokuussa ja havainnot keskittyivät voimakkaasti alueen rakennettuun osaan. Tämän perusteella voidaan todeta, että alueella ei ole sellaisia kohteita, joissa lepakot olisivat alttiina maankäytössä tapahtuville muutoksille (ellei alueen rakennuksia laajamittaisesti pureta). Metsäalueiden ottaminen muuhun käyttöön ei vähennä lepakoiden elin- ja ruokailumahdollisuuksia alueella.

Osa havaituista lepakoista todennäköisesti saapuu alueelle ruokailemaan kauempaa, kun taas osalla yksilöistä saattaa olla levähdyspaikkoja alueella. Yksittäisten yksilöiden levähdyspaikkojen löytäminen on alueen rakennusten runsaudesta ja rakennustavasta johtuen kuitenkin lähes mahdotonta. Nämä paikat ovat myös tyypillisesti luonteeltaan väliaikaisia, eikä niillä siksi ole suurta suojelullista arvoa, varsinkin ottaen huomioon alueella sijaitsevien vaihtoehtoisten levähdyspaikkojen määrän. Alueella ei havaintojen perusteella ole lepakoiden lisääntymispaikkoja.

Muita direktiivilajeja (liito-oravaa tai viitasammakkoa) ei Herrankukkaron alueella esiinny. Tämän selvityksen kattamat lajit eivät siten aiheuta rajoituksia alueen maankäytön suunnittelussa.

Kirjallisuus

Dejong, J.: Habitat Use, Home-Range and Activity Pattern of the Northern Bat, *Eptesicus-Nilssoni*, in a Hemiboreal Coniferous Forest. *Mammalia* 58, 535–548 (1994)

Dietz, C., Nill, D. & Helversen, O. V.: Handbook of the Bats of Europe and Northwest Africa. A & C Black Publishers Ltd (2009)

Kyheröinen, E.-M., Osara, M. & Stjernberg, T.: Agreement on Conservation of Bats in Europe. Update to the national implementation report of Finland,. Inf.EUROBATS.MoP5.19 (2009)

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I.: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Erillisjulkaisu, (Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, 2010).

SLTY ry. Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille (http://www.lepakko.fi/docs/SLTY_lepakkokartoitusohjeet.pdf) (2011)

Wermundsen, T. & Siivonen, Y. Foraging habitats of bats in southern Finland. *Acta Theriol. (Warsz.)* 53, 229–240 (2008)

TMI VESPERTILIO
Lepistönpolku 49
21380 Aura

Ville Vasko

p. 040 – 755 8217

FM, biologi

vaskonville@gmail.com

FCG Finnish Consulting Group Oy

Naantalin kaupunki

AIRISMAA-AASLAN OSAYLEISKAAVAN LAAJENNUS

Maisemaselvitys

0141-P10691

2.11.2010

SISÄLLYSLUETTELO

1	Yleistä	1
2	Maisema	1
2.1	Käytetyt menetelmät	1
2.2	Alueen yleiskuvaus	1
2.3	Maisemarakenne	1
2.4	Maisemakuva – maiseman nykytila	4
2.5	Katsaus historiaan	6
3	Maankäytölliset suositukset ja maisemallisten vaurioiden minimoiminen	6
3.1	Maankäytölliset suositukset	6
3.2	Haitallisten maisemavaikutusten lieventäminen	8

LIITE 1 Maisema-analyysi –kartta 1:2000

**NAANTALIN KAUPUNKI
AIRISMAA-AASLAN OSAYLEISKAAVAN LAAJENNUS****1 Yleistä**

Airismaa-Aaslan osayleiskaavan laajennuksen maisemaselvitys on laadittu Naantalin kaupungin toimeksiannosta FCG Finnish Consulting Group Oy:n Helsingin toimistossa. Naantalin kaupungilta yhteyshenkilönä on toiminut maankäyttöpäällikkö Elise Lehikoinen. FCG Finnish Consulting Group Oy:ssä maisemaselvityksestä on vastannut maisema-arkkitehti MARK Riikka Ger.

2 Maisema**2.1 Käytetyt menetelmät**

Maisemaselvitys perustuu karttatarkasteluihin sekä 3.5.2010 tehtyyn maastoinventointiin. Selvitysalueita tarkasteltiin maastokäynnin aikana sekä maalta että mereltä käsin. Muinaisjäännösten osalta tietoja on koottu Varsinais-Suomen maakuntakaavan muinaisjäännösluettelosta (Varsinais-Suomen liitto). Muista lähteistä mainittakoon Maisema-alueityöryhmän mietintö I, Maisemanhoito, Ympäristöministeriö (1993) sekä "Finlandia, Otavan iso maamme-kirja osa 2" (1984).

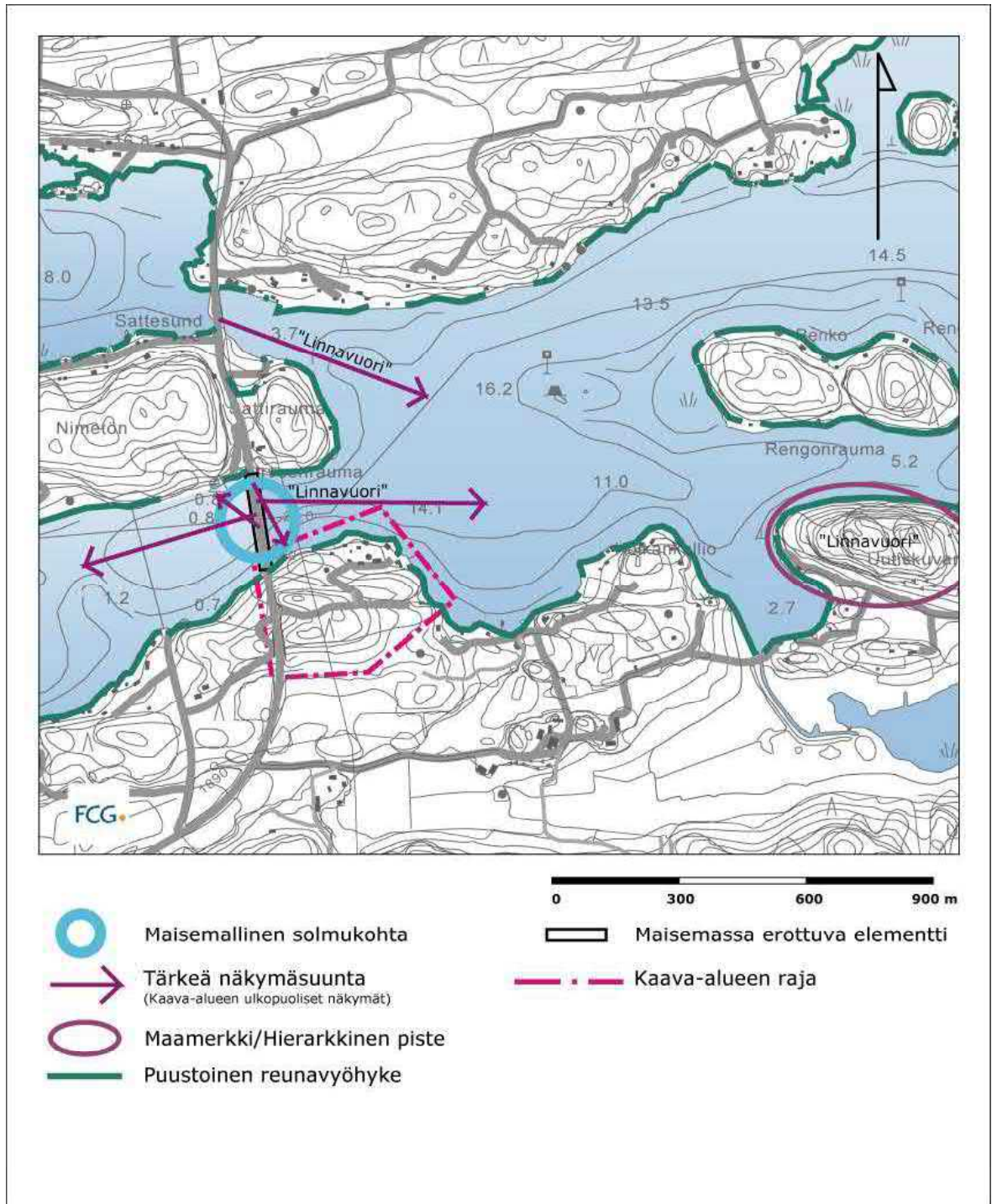
2.2 Alueen yleiskuvaus

Tarkasteltava alue sijoittuu Naantalin kaupungin alueelle Rymättylään, Airismaan saaren pohjoisosaan. Tarkasteltava alue rajoittuu pohjoisessa ja idässä mereen, etelässä viljelyalueeseen ja lännessä Luotojentiehen. Selvitysalueella sijaitsee kokous- ja virkistyspalveluja tarjoava matkailuyritys Herrankukkaro. Matkailuyritys on rakentunut vanhan kalastajatilan ympärille ympäröivää luontoa ja maisemaa kunnioittaen. Selvitysalueen itäosasta löytyy lisäksi mökkitontti. Muutoin selvitysalue on rakentamaton. Alue on maisemallisesti kallioista metsämaastoa.

2.3 Maisemarakenne

Maisemamaakuntajaossa tarkastelualue sijoittuu Lounaismaahan ja tarkemmin määriteltynä Lounaisrannikon ja Saaristomeren seutuun. Lounaismaa on korkokovaltaan pääosin alavaa, mutta etelässä korkeussuhteiltaan vaihtelevaa, suoraviivaisten murroslaaksojen ja ruhjeiden luonnehtimaa aluetta. Lounaisrannikon ja Saaristomeren seudulla maaperälle ja topografialle ovat ominaisia laajat kallioalueet, jotka ovat jäsentyneet kallioperää halkovien suoralinjaisten murroslaaksojen mukaan. Ruhjelaaksojen muodostamat lahdet jatkuvat kapeina syvälle sisämaahan saakka. Silo- ja avokallioita on seudulla enemmän kuin missään muualla. Myös savikot ovat seudulle tavallisia.

Rymättylän maisemalle antavat leimaa kalloperässä tapahtuneet liikunnot, jotka ovat synnyttäneet itä-länsisuuntaisia saaria ja lahtia. Rymättylän saaristo vaikuttaa kaikkienensa hyvin sokkeloiselta ja rikkonaiselta. Selänteet ovat monin paikoin paljaslakisia ja jyrkkäreunaisia.

Kartta 1: Selvitysalue sijoittuu Kirveenrauman sillan kupeeseen.

Kuva 1: Näkymä Kirveenrauman sillalta tarkastelualueelle

Kuva 2: Kirveenrauman sillan kupeessa oleva komea rantakallio

Komeimmat niistä onkin nimetty vuoriksi. Varsin lähelle selvitysalueetta sijoittuu muun muassa niin kutsuttu "Linnavuori", joka on topografialtaan todella komea.

Tarkastelualueella maiseman hallitsevia piirteitä ovat meren läheisyyden ohella kallioalueet ja mäntyvaltaiset metsät. Noin puolet rakentamattomasta alueesta lukeutuu kalliomännikköön. Painanteista sekä etelään ja pohjoiseen viettävien rinteiden alaosista löytyy myös tuoretta havupuukangasta, jossa esiintyy männyn ohella myös kuusta, koivua, raitaa ja pihlajaa.

Tarkastelualueen maasto on pienipiirteistä ja vaihtelevaa. Kallio on pääsääntöisesti hyvin pinnassa ja alueelta löytyy useita jyrkänneosuuksia. Tarkasteltava alue sijoittuu lähes kauttaaltaan selänteelle. Korkeimmat kohdat löytyvät tarkastelualueen länsipuoliskolta ja keskivaiheilta ja kohoavat noin 33 metriä merenpinnan yläpuolelle. Matalimmat alueet sijoittuvat meren äärelle. Useimmat Herrankukkaron rakennuksista sijoittuvat loivasti koilliseen viettävälle alueelle n. 5-7 metriä meren pinnan yläpuolella.

2.4 Maisemakuva – maiseman nykytila

Selvitysalue on pinnanmuodoiltaan vaihteleva ja pienipiirteinen. Kallio on monin paikoin aivan pinnassa. Lakialueilla ja rinteiden yläosissa kallioalueita peittää pääsääntöisesti yhtenäinen jäkälikkö. Alempana rinteissä kallioseinämät ovat monin paikoin paksun sammalmaton peitossa. Kallioalueiden yhteydessä on joitakin komeita jyrkänneosuuksia.

Vaikuttavimmat kauaskantoiset näkymät avautuvat tarkastelualueen laelta, erityisesti luoteiskulmasta sekä koillisrinteestä, eri suuntiin. Herrankukkaron pohjoisimman rantasaunan terassilta avautuu hieno näkymä "Linnavuorelle".

Herrankukkarontie on linjattu taitavasti maastoon kallioseinämän kylkeen. Kalliolouhinnoilta on välttytty ja kallio muodostaa tielle onnistuneen selustan.

Kohdealuetta mereltä käsin tarkasteltaessa maisemakuva on varsin pienipiirteinen ja ehyt lukuisista rannan tuntumaan sijoittuvista rakennuksista ja rakennelmista huolimatta. Vaikka maastokäynti sijoittui lehdettömään aikaan, eivät rakennukset erottuneet häiritsevästi puuston ja kasvillisuuden lomasta. Kesäaikaan niitä tuskin huomaa laisinkaan. Rakennukset ja rakennelmat on sijoitettu ympäröivää luontoa kunnioittaen ja luontaisen värityksensä ja materiaaliensa johdosta maastoutuvat hyvin ympäristöönsä. Maihin, rinteeseen vedetyt lasikuituveneet erottuvat valkoisen sisuksensa ansiosta selvimmin. Kirveenrauman sillan tuntumassa on hieno, laaja-alainen kalliojaljastuma: rantakalliot kohoilevat jylhästi merestä. Rakennuskantaa ei ulotu kyseiselle kalliojyrkänteelle saakka. Aluetta pohjois-eteläsuunnassa halkova voimalinja häiritsee hieman kokonaisuutta.

Maisemallisia häiriötekijöitä on tarkastelualueella seuraavasti: alueen lounaiskulmaan sijoittuu jonkinlainen varastointialue, joka on hyvin maisemoitu Herrankukkarontien suuntaan mutta lännestä kallion laelta katsottuna varastointialue erottuu selvästi ja häiritsevästi. Aluetta pohjois-eteläsuunnassa halkova voimalinja on eräänlainen häiriötekijä, ei kuitenkaan merkittävä.

Kuva 3: Ainoastaan venesataman kohdalla rakennukset ja rakennelmat erottuvat melko selvästi merelle

Kuva 4: Lehdettömäänkin aikaan nykyiset rakennukset ja rakennelmat maastoutuvat hyvin kasvillisuuden lomaan

2.5 Katsaus historiaan

Ensimmäiset asutuksen merkit Rymättylässä ovat noin 2500-3000 vuoden takaa. Saarilta on löydetty useita pronssikautisia hautaröykkiöitä sekä muita, todennäköisesti esihistoriallisia jäänteitä. Rymättylästä löytyy myös lukuisia pieniä kivilatomuksia, niin kutsuttuja ryssänuuneja, jotka ovat iältään varsin nuoria. Kivilatomukset ovat todennäköisesti saarille aikanaan leiriytyneen Venäjän sotalaivaston miehistön leivin- ja paistinuuneja. Kohdealueelta löytyy Pirunsuu -niminen muinaismuistokohde (maakuntakaavassa sm 3746). Paikalla on viisi ryssänuunia, jotka sijaitsevat Pirunsuun solan pohjois- ja eteläreunalla itään viettävällä kalliolla. Uuneista kaksi sijoittuu solan pohjoispuolelle ja kolme sen eteläpuolelle. Ensin mainitut sijaitsevat lähellä toisiaan, joitain metrejä Herrankukkarontien mutkasta solaan erkanevaa polkua pitkin. Solan eteläpuoliset uunit sijoittuvat kauemmaksi toisistaan. Uunit ovat aikoinaan hajonneet mutta niiden rakenne on vielä havaittavissa. Uunien pituus on 3-4 metriä.

Selvitysalueelta ei löydy valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Alueelle sijoittuu vanha kalastajamökki ja mummonmökki piha-piireineen. Rakennuksiin liittyy kulttuurihistoriallisesti arvokkaita ominaispiirteitä. Matkailuyritys Herrankukkaro on rakentunut kyseisen kalastajatilän ympärille.

3 Maankäytölliset suositukset ja maisemallisten vaurioiden minimoiminen

3.1 Maankäytölliset suositukset

Säilytettäväksi suositeltavat alueet sijaitsevat maisemallisesti arvokkailla, kauniilla tai ekologisesti herkillä, muutoksia heikosti sietävillä, paikoilla. Selvitysalueen tapauksessa tämä tarkoittaa lähinnä maisemakuvallisesti merkittäviä laajahkoja kallio- ja kalliomännikköalueita sekä rantapuustovyöhykettä. Rantapuustovyöhykkeen säilyttäminen on sikäli toivottavaa, ettei rakentaminen jatkossakaan liian selvästi erottuisi maisemassa mereltä käsin aluetta tarkasteltaessa.

Kallioalueet jyrkänteineen, jäkälikköineen ja tuulen tuivertamine käkkyräisine mäntyineen kuuluvat alueen vahvuuksiin. Tällaiset maisemakuvallisesti arvokkaat kallioalueet tulee jättää rakentamisen ulkopuolelle niin suurelta osin kuin mahdollista. Kallioalueet ovat elämyksellistä ulkoilumaastoa. Alueelta löytyy joitakin pieniä, lähes huomaamattomia puunuolin viitoitettuja polkuja, joita nähtävästi lähinnä matkailuyrityksen asiakkaat ovat käyttäneet. Kalliomänniköiden jäkälিকöt eivät kestä liiemmin kulutusta. Näin ollen kulun ohjaaminen on tärkeää. Luonnon tarkkailijat ovat tähän asti pysyneet hyvin polulla, sillä luonto on säilynyt vahingoittumattomana poluston ulkopuolella.

Uuden rakentamisen tulisi pääsääntöisesti sijoittua olevan rakennuskannan yhteyteen tai sen lähetyville sitä täydentämään. Rakentamisen tulisi myötäillä maiseman suuntautuneisuutta ja sijoittua osaksi maisemaa.

Kuva 5: Kaunista kalliomännikköä

Kuva 6: Herrankukkarontie on linjattu onnistuneesti kallioseinämän kupeeseen

3.2 Haitallisten maisemavaikutusten lieventäminen

Lähtökohdaksi tulee ottaa rakentamisen sijoittaminen maastoon niin hyvin ja luontevasti kuin mahdollista. Rakentamisen myötä kuitenkin mahdollisesti syntyvät maatäytöt ja pengerrykset tulee sovittaa ympäröivään maastoon. Loivasti viettävillä alueilla 1:5 luiskakaltevuus on sopiva. Rinnealueilla luiskakaltevuudet ovat luonnollisestikin merkittävästi tätä jyrkempiä. Tukimuurin käyttäminen saattaa paikoitellen olla jyrkkää luiskaa toimivampi ratkaisu.

Istutettavaan kasvilajistoon tulisi valita alueelle luontaisesti sopivia puu- ja pensaslajeja, kuten mäntyä, rauduskoivua, tammea, pihlajaa, tervaleppää, katajaa ja tuomea. Myös jonkin verran kuusta voidaan istuttaa.

FCG Finnish Consulting Group Oy

Hyväksynyt:

Heli Kotilainen
toimialajohtaja, FM

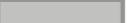

Laatinut:

Riikka Ger
projektipäällikkö, maisema-arkkitehti MARK

Airismaa - Aasla osayleiskaavan laajennus
Maisemaselvitys

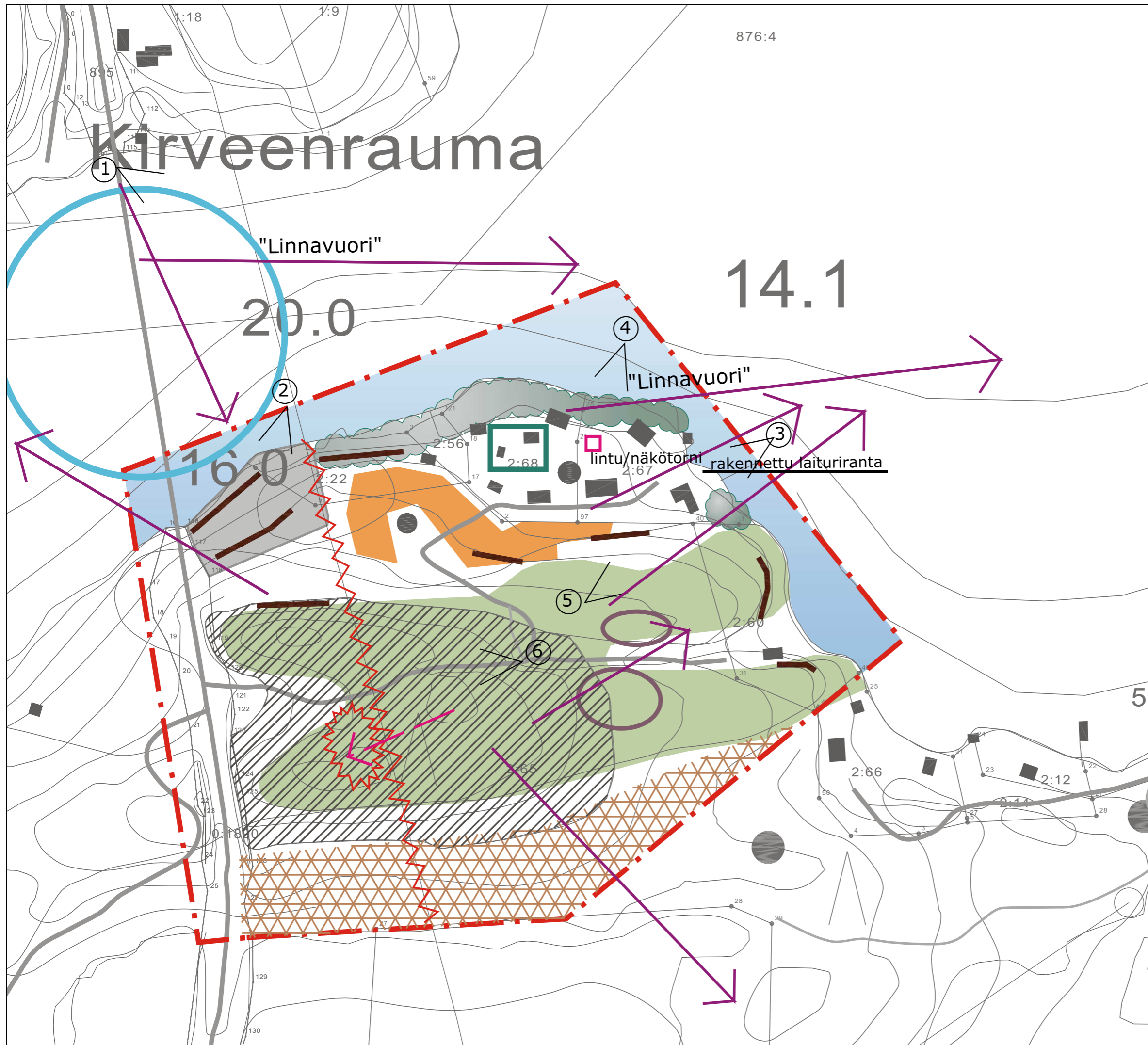
Maisema-analyysi

- Maisemallinen solmukohta
- Tärkeä näkymäsuunta
- Maamerkki
- Jyrkänte
- Maisemavaurio, maisemoitu hyvin Herrankukkarontien suunnalta
- Voimalinja
- Epäesteettinen näkymä
- Hakkuuaukea

- Herkät alueet, jonne rakentamista ei suositella:**
- - Maisemakuvallisesti tärkeä kallioalue
- - Maisemakuvallisesti tärkeä kalliomännikköalue
- - Lakialue
- - Maisemakuvallisesti tärkeä rantapuusto
- - Kulttuurihistoriallisesti tärkeä rakennettu kokonaisuus
- - Muinaismuistokohde, viiteellinen sijainti

- Maiseman kannalta uudis-/lisärakentamiseen soveltuva alue

- Täydennysrakentaminen tapahtuu olemassa olevien rakennusten yhteydessä ja läheisyydessä
- Selvitysalueen rajaus
- Likimääräinen valokuvanottoaika ja kuvan nro

Rakennuskohde Naantalin kaupunki Airismaa - Aasla osayleiskaavan laajennus	Piirustuksen sisältö Maisema-analyysi	Mittakaavat 1:2000
Naantali	Suunnitteluala, työnnumero ja piirustuksen numero	Muutos
 Finnish Consulting Group Osmonitie 34, PL 950, 00601 Helsinki Puh. 0104090, www.fcg.fi	MAS 0141-P10691 901	Tiedosto
Päiväys 2.11.2010 Pääsuunn. Riikka Ger Hyv. Heli Kotilainen	Suunn./Piirt. Riikka Ger Tarkastaja Heli Kotilainen Yhteyshenkilö Riikka Ger	A S